

Adatok a kolozsvári első színjátszó társaság történetéhez.

Alsófehérvármegye levéltárában, a báró Kemény-család iratai között egypár érdekes levél igen fontos adatokat nyújt a kolozsvári színészet múltjára s éppen az első év történetére és az első színész-társaság alakulására.

A kolozsvári színészet első évének történetét eddigelé meglehetősen hézagosan ismertük.¹ De csak a most előtűnt iratok felvilágosítást adnak a megalakuláskor kötött szerződés pontjaira, a következő év zűrzavaraira, a tagok fizetésére, a színházi kiadásokra, sőt még az 1793. év folyamán műsoron volt két darabra is.

Írataink eleje egy levéltöredék, de bár a levélnek csak első fele van meg és sem címzés, sem aláírás nincs rajta, ha írását összehasonlítjuk más levelekével és figyelembe vesszük megszólításait is, körülbelül bizonyosnak lehet tartani, hogy azt s az alábbi leveleket is báró Kemény Simon, „intimus consiliarius“ és Alsófehérvármegye főispánja írta Intze István ref. papnak 1792-ben vagy 1793-ban. Intze akkor Kemény Simon gyermekei nevelője volt és őt gazdasági ügyei intézésében s másféle dolgaiban megbizottjaként alkalmazta. A levél tárgyunkra vonatkozó része szószerint így hangzik :

„a korcsoma tractuson levő négy házak megmaradnak; ezekre aztán fenn egy éppen akkora nagy palatát tsinálak, mely akkora légyen, mint az alatta való épületek egészen és úgy gondolom leszen két akkora, mint a mostani Komédia ház, melyben elférhetnek ha tetszik, ha pedig a Komédia megszűnnék, könnyű lesz el reggettetnem, ki telik jó nyolcz ház belőle, így semmi károm nem lesz; de ha úgy építettém, mint a templomokat a föld színétől fogva kezdve, a nekem 1mo igen sokba telnék, ezerekbe, mégis 2do ha a Komédia megszűnnék, nem venném hasznát, így pedig 3^{io} azonkívül, hogy én is securitásba leszek, a Komédia is meg fér benne ahoz képest a mint most látom és 4to magasságát annyira moderáltatom, hogy magasabb légyen, mint a mostani Komédia

---

¹ Ferenczi Zoltán: A kolozsvári színészet és színház története (Kolozsvár, 1897.) 78–92 l.

ház, mert stakaturáját kuposan a fedél alá fel lehet huzni, mint a vécsei külső palatán is van és így körödes körül egy sorral losi² is elég el fér. Kolozsvárnak elég is az, mert Bécshez, Budához hijába hasonlítjuk itt a Komédia házat, mert csak nincs itt annyi nép, mind ott; a pedig 5to semmi, hogy garádicson kell belé fel menni, látom most is azon mennek, hanem a garádics jobb léssen; 6to accessussát pedig a hintóknak hogy lehet, megmutattam Fejér uramnak, mely a Kornis házon tul . . . .“

Kár, hogy a levél többi része elveszett; annyit azonban látni lehet belőle, hogy Kemény Simon érintkezett a színészekkel, sőt még színházat is akart nekik építeni. Hogy aztán a terv miért maradt abba, arról másutt sincs sehol semmi említés.

Ez a töredékes levél vitt át a többiekre, melyek időrendben így következnek.

Az első „Az Erkölsös Játékoknak szerzésére fel-állítotott Társaság“ kérvénye a guberniumhoz, hogy az akadémia vizsgatermét bocsássa rendelkezésükre, „ugyis az examenek azon házban tartathatnak; meg szüვნén mi olykor a játéktól, és a tanulók is azon üdőben, melyben a játékok tartatni szoktanak, a tanulást más helyeken, otthon tudniillik folytatni szokták . . . mi is mindennemü kárról felelünk.“ A gubernium a (7320/792. sz. a. iktatott) kérést azonban nem találta teljesíthetőnek, tehát az eredeti íratot a hátlapjára vezetett elutasító válaszszal a társaságnak visszaadta.³

A második levél azaz eredeti szerződés, melyet Haralyi Fejér János igazgató és Gyulai Sáska János, Patkó Kotsi János és Haralyi Fejér István mint tagok 1792 október 24-én kötöttek egymás között. Sajnos, ez is töredékes, t. i. egy kettészakított ív papirosnak alsó fele van meg belőle, de a keltezés, aláírások s a szerződés alábbi pár pontja megmaradt.

3-szor Fizetésünket minden holnap végén fogyatkozás nélkül kiadja; mi is a szerént mindenekben készségünket és szolgálatunkat ígírjük és ezennel kötelezzük magunkat: hogy esztendeig a Társaságot el nem hagyjuk; annak utána is, minek előtte el akarnánk menni, két holnapokkal megjelentjük.

Én is Fejér János ezennel kötelezem magamat arra, hogy

4-szer a feljebb irtakon kívül Kotsi Jánosnak, Fejér Istvánnak, és Sáska Jánosnak minden holnapra 25 idest huszonöt Rforintokat adok, fél esztendőn tul pedig még öt Rforintokkal minden holnapra kipótolom; hogy ha pedig

² Értsd: loge (lóz) páholy.

³ Erről a kérésről megemlékezik Ferenczi is, de maga a kérés csak most vált ismeretessé, mikor az Bisztray József aláírásával ellátott elutasító válaszával együtt előkerült.

5-ször valamelyiknek tetszik nálom kosztat tartani, tehát 10 Rf. idest tiz forintokért ebédet, vacsorát és tisztességesen bort adok. Azonkívül

6-szor Egy egy rendbéli köntöst szór készüllettel a Társaság jövedelméből csináltatak; ugy mindazonáltal, hogy esztendeig el ne vihessék magokkal; e mellett egy Gála uniformist ki-ki maga költségén készítettvén, azzal a Jádzó színben is megjelenni tartozzék; ebben is segíteni fogom annyiban, hogy

Kolozsvárott Mindszent havának 24-dikén 792-be.

Haralyi Fejér János mpr.

Gyulai Sáska János mpr.

Patkó Kotsi János mpr.

Haralyi Fejér István mpr.

Legfontosabb a harmadik levél, az a szerződés, melyet 1793 június 14-én Patkó Kotsi János a két Fejér és Miháltz Antal kötöttek, mert e szerződés a kolozsvári színészet életének egy eddig ismeretlen eseményét tartalmazza, bevezetésében pedig eddig nem ismert tényeket világít meg, mikor röviden a kolozsvári színészet eddigi viszontagságait mondja el.

A szerződés a négy szerződő fél eredeti aláírását s mindeniknek teljesen ép címeres pecsétjét mutatja s az egész Miháltz kezefrásának látszik.

Mi alább irtak adjuk ezen egymást elkötelező egyező levelünket afelől, hogy minekutánna az egyikünk, ugyszintén Fejér János a mult esztendőben az Erdélyben addig soha nem volt Magyar Jádzó Színt felnyitotta volna és arra bizonyos jádzó mind két nemből való személyeket fel vett volna, több mint öt hónapok alatt az ő előljárósága alatt és a tölle való függés mellett folytattanak az Erkölsös Magyar Játékok szép előmenetellel mind addig, miglen a közelebb mult Szent György Havában a köz igyekezetből és egyezésből származni szokott gyarapodásnak csalhatatlan reménsége alatt, az több jádzó személyeknek kívánságára arra lépett, hogy ő az előljáróságról önként lemondván, egy közönséges Társaságot formáljanak és minyjok között az kár, haszon és köz jóra való törekedés egyenlő légyen; amint hogy erről az irt Szent György havának 18-ik napján egyező leveleket irván, annálfogva a Társaság fel is állittatott. De mely távul estenek légyen felvett céljoktól, az következesek megmutatták; ugyanis alig születék ezen közönséges társaság, azonnal a vissza vonás, egyenetlenség, egy mást meg nem értés és irigység bé csusza közekekben és a dolog oda menni kényszerítették, hogy ezen Társaság önként el romoljék és minden jádzó színhez tartozó eszközök és köntösök a Fejér János kezében viszont vissza marodjanak.

Ezek így lévén mivel mi négyen, kik úgy is ezen össze omlott jádzó társasághoz tartozunk, teljes erővel és minden igyekezetünkkel arra törekednénk, hogy ezt a köz jóra és dicső magyar nemzetünk diszére intézett célt tovább is fen tartsuk, egyszersmind pedig a tapasztalás által meg győzöttvén az iránt, hogy azon egymás között való egyenetlenségek, melyek miatt társaságunk úgy amint elkezdődete volt, meg nem állhatott, a társaságban volt némely személyeknek a többi ellen való bosszus

törekedésekből származott versengések miatt jötenek közben: egy új és állandóbb társaságot állítottunk fel, a következők feltételei alatt.

1-szor Mivel ezen társaság a játékok folytatására magánosan nem elégséges, tehát meg egyezvén egymás között a felől, hogy még hány személyre legyen szükség, azokat, kivel a mint egyezhetnek, olyan fizetésre és annyi időre haladék nélkül szerezzék meg, és annak utána is mindenkor a jádzó személyeknek fel vétele, vagy el eresztése a köz egyetértéstől függjön.

2-szor A társaság tagjainak egyik a másikatól telyességgel semmi függések nem legyen, hanem a köz akarat, egyetértés, egymáshoz való szeretet és barátság, s a köz jónak elé mozdítására intézett köz törekedés legyen sinór mértéke ezen társaságnak az egyességnek, és jó rendnek fen tartására, ugyanazért egyik is a másik nélkül soha legkisebb társaságot illető dologban semmit ne végezzen, ne cseledjék, senkivel ne tanácskozzék, hanem minden, köz tanácskozás és meg egyezés által vitessék véghez; ugyan azért ha valakihez, valamely társaságot illető dologban menni kell, mindenkor kettő menjen a társaságból. Ami pedig

3-szor A fel vétetendő jádzó személyeket illeti, azoknak kötelességeket a társaság fogja meghatározni, és írásban ki adni, melyeknek teljesítésekre a társaság tagjai közül a fog vigyázni, aki a több kötelességekre nézve hetes inspectornak rendeltetett.

4-szer A társaság tagjai közül rendre hét szám szerént egyik mindenkor inspection legyen, kinek is köteleességében fog állani leg előbbszer is amint feljebb irattatott a jádzó személyekre vigyázni, azután a munkát megolvasni, a rollékat kiosztani, a köntösekre, jádzó színi készületekre, és minden nemű más akármilyenféle magát elé adandó dolgokra vigyázni és az egyezéseknél tartásához képest, teljes hatalommal élvén, eligazítani.

5-szer A társaság cassájára gondot viselni és arról a számadást vinni rendre holnaponként mindenik ezen társaságnak tagjai közül köteleztetik, úgy mindazonáltal, hogy a társaságnak köz egyezésén kívül soha egy krajczárt is ki ne adhasson, a kárról pediglen akár mely történetben jót állani tartozik.

6-szor Ami a jövedelmet illeti: azon kívül, hogy a fogadandó jádzó személyek ki fognak fizettetni, s a legközönségesebb játékbéli költségek meg tétetni; ami fen marad, az mind addig, még az adósságok le fizetettnek, nagyobbára azoknak le fizetésekre fordítottassék, azontul az elkerülhetetlenebb jádzó színi költségek meg tétessenek, és végre, ami mind ezeket felyül fogja haladni, az minden holnapnak a végén a társaság tagjai között egyenlőképpen fel osztassék.

7-szer Ezen négy tagjai a társaságnak oly szoros egyben kötetés alatt legyenek egymáshoz, hogy végképpen soha egyik is a társaságot el ne hagyhassa, hanem ha környül állásai valamelyiknek nem fogják engedni, hogy mindenkor a társaság között legyen, tehát tartozzék a maga költségén egy jádzó személyt állítani, oly conventio mellett, mint a több konventiós jádzó személyek lesznek, maga azomban köteles legyen akármely távul létében is a társaságot személyesen, vagy levele által holtig segélleni, annak boldogságát és elé menetelét munkálódni; mindenkor megmaradván nékie a köz jövedelemből, vagy kárból való éppen olyan részesülése, mint annak, aki a társaságnál marad, tartozván ezen pontra nézve az helyt maradt társaság tagjai a távul lévőnek minden holnapnak a végén egy

Prothocolli extractust küldeni, amelyből minden jövedelmek, költségek és végezések ki tessenek, melyet vévén a távul lévő tartozzék ő is a társaságnak egy holnap alatt, ha mi reflexiói lennének, azokat megtenni. Tartozzék továbbá egy esztendőben avagy csak egyszer a köz jónak elé mozditására czélozó tanátskozás végett a jádzó szín helyén a társaságban megjelenni.

8-szor Valamint hogy az el enyészett társaságban uralkodott viszonyoknak egyik nevezetesebb oka az volt, hogy páros számmal lévén, egyenlő két részre váltanak, következőképpen egyik fél is a másikat avagy csak votummal is meg nem győzhette; nem külömben ugyanezen dolog mi közöttünk is meg történhetnék, melynek el távoztatására végeztetett, hogy minden némü dolgokra nézve annak, az ki az 4-dik pontnak tartása szerint inspectión léssen, két votuma lehessen, ugy mindazon által, hogy ha az elé fordulandó dolgokhoz legkisebb érdekével lenni tapasztaltatik, tehát az ilyen dolog el intézése a következő hétre hafasztassék.

9-szer A társaságnak mindennemü végzéseiről és rendeléseiről prothocollum vitetessék, az mindenkinek alá írása által meg erősítettessék, és a cassába tartattassék. Mind azoknak pedig meg állására, az mik az prothocollumban bé irattottnak a társaság tagjai közül ki-ki éppen oly köteles légyen, mint ezen contractusnak megtartására, mindaddig mig ne talántán más prothocollatio által meg változtatnék.

Mely feljebb le irt kilencz pontoknak szentül és örökösön léendő megtartására oly móddal kötelezzük magunkat, hogy azoktól se egy képpen, se más képpen egyikünk is el ne állhassan, semmit fel ne bonthassan; és akkor is midőn valamelyik az egyezést meg sértené, ezen contractus fel ne bomolhassék, hanem az ez ellen rugadozó fél az egyezésnek megtartására szorítottassék; és ha mégis vakmerőképpen ellent állana mind annyiszor 30 Rhforintokig meg büntetessék. Mely dolognak nagyobb bizonyosságául adjuk egyik a másiknak ezen tulajdon nevünk aláírásával és szokott pecsétünkkel megerősített meg másolhatatlan levelünket.

Kolozsváron, juniusnak 14-ik napján 1793 esztendőben.

(P. H.) Miháltz Antal mpr.

(P. H.) Pattko Kotsi János mpr.

(P. H.) Fejér János mpr.

(P. H.) Fejér István mpr.

A negyedik írat is szerződés. Ez 1793 június 18-án kelt ugyan-csak Miháltz, Kotsi és a két Fejér között, ugyanazon aláírásokkal s tartalma is ugyanaz a kilencz pont, mint az előbbi; csak abban külömb-

⁴ Mindkettőre 7493/793 szám van feljegyezve, tehát mindkettő Fejér Jánosnak a főkörmányszékhez benyújtott kérésének melléklete volt.

bözik attól, hogy az 5-ik pontban a pénztár kulcsairól úgy intézkednek, hogy a három kasszakulcs közül egy Miháltznál, egy a két Fejérnél, egy pedig Kotsinál álljon; azonkívül meg mindenütt határozottan ki van fejezve, hogy a „Társaság“-on mindig a négy szerződő fél értendő.

Az ötödik levél és a hatodik Kontz József és Őri Fülöp István kötelező levele.⁴ Megtudjuk ezekből, hogy Kontz József nem örményszékesi, hanem nagyváradi előnevet használt, valamint hogy Cserei Farkas már e kötelező levelek keltekor — 1793 június 19-én — a színtársaság pártfogója volt s ő helyezte vissza Fejér Jánost igazgatói tisztébe.

Én alább irt kötelezem magamat arra, hogy Fejér János Ur Mlgs K. Titoknok Cserei Farkas Urtól, mint az Erdélyi Magyar Jádzó Szini Társaság pártfogójától, előbbeni előjárói hivataljába vissza tétetvén, előjárómnak fogom üsmerni, az ki adott 's általam subscribalt törvényeknek és ha azok ellen hibáznám büntetésemnek is magamat alája vetem és hogy a jádzás módjában napról napra elébb menni igyekezem. Ha a jádzó színt el akarnám hadni, ugy az elmenetelem előtt két holnapokkal meg jelentem, ezen két holnapok alatt is pedig magamat hasanló szorgalmatossággal fogom viselni. Mindezekre pedig olyan feltételek alatt állok, hogy az huszonnégyszóforintokat minden holnapba ki fizesse Fejér János ur. És ha ezután magam viseletével a ki rekesztésnek büntetését meg érdemleném, tehát azt nékem az előtt két holnapokkal megjelentse. Theatralis köntösöket magamnak szerezni ne tartozzam.

Sig. Kolozsvár, 19-dik Junii 793.

N. Váradi Kontz Jóseff mpr.

Ugyanezeket tartalmazza Őry Fülöp István egyidejűleg kelt kötelező levele; a külömbiség csak az, hogy neki 26 forint fizetése volt. E kötelező levelekből látható, hogy a kolozsvári színészeknek már akkor voltak színházi törvényeik s azok megtartására a tagok nevék aláírásával kötelezték magukat.

A hetedik írat Fejér János számadása 1793 júniusáról. A lap első oldala rendesen letisztázott s aláírt számadás, a hátsó oldal tisztázatlan feljegyzésnek látszik.

Holnapszámi Számadás

1793-dik esztendő Sz. János havának 20-dik napjától kezdve.

	Bévétel		K i a d á s							
			Fizeté- sekben		A' Jádzó Színre		Különös költségek		In Summa	
	Rf.	kr.	Rf.	kr.	Rf.	kr.	Rf.	kr.	Rf.	kr.
<i>Die 21-a Junii 793.</i>										
Kotsiné asszonytól kölcsönöztünk —	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Die 23-a Junii 793.</i>										
Kotsi Jánosnak a Pestl utra adtunk —	—	—	—	—	—	—	63	—	—	—
Órinek ezen holnapra anticipato —	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Kontznak do do —	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
Sáskának do do —	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Egy árkus fain papirosra, creden- tionalist irtunk reá —	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
A Garderob el hozatásáért —	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—
Spanyolviasz 2 rud, mert egyik rossz volt —	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—
Fejér Rosaljának die 30-a Junii fize- tése —	—	—	8	30	—	—	—	—	—	—
Egy koncz papirosra —	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—
Summa —	90	—	23	30	—	—	64	—	87	30
Ki huzván a perceptumból az erog- tumot —	87	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Marad pro Julio perceptumba veendő	2	30	—	—	—	—	—	—	—	—

Fejér János mpr.

A számadás másik oldalán pedig ezt találjuk:

Marad a 90 Rf. — — — — —	27	—
Percip. Intze urtól — — — — —	140	Rf. —
„ Kotsitól — — — — —	30	—
Az eladott 100 deszka tészen à 7 ¹ / ₂ kr. — — — — —	37	— 30
	<u>234</u>	<u>— 30</u>
	14	— 17
	17	— 23
	16	— 17
	<u>282</u>	<u>— 27</u>
	Ab.	— 6 — 40
	<u>289</u>	<u>— 7</u>

Ebből Koronkainak adósságba — — — — —	35 Rf.	50 kr.
Miháltz Antalnak — — — — —	13	38
Fejér János István — — — — —	17	18
Az actoroknak <i>pro Junio</i> :		
Örinek — — — — —	8	40
Kontznak — — — — —	8	—
Sáskának — — — — —	8	—
Rosinak — — — — —	8	20
<i>Pro Julio</i> :		
Öri — — — — —	7	26
Kontz — — — — —	6	—
Sáska — — — — —	12	—
Kis Thresi — — — — —	3	—
Keszeg Thresi — — — — —	2	—
Rosi — — — — —	—	—
3 Játék tzedula Typogr. — — — — —	6	—
4 Játék gyertya — — — — —	4	—
3 Játék Katona — — — — —	1	52
3 Játék Tractára — — — — —	7	12
Deszkára — — — — —	80	—
Úti költség, ló patkolás — — — — —	10	—
Kallyontára való meretel fa levágás — — — — —	3	30
A 140 Rf. interesében — — — — —	11	39
A deszka szín építésére az ácsnak — — — — —	4	30
2 rud spanyol viasz — — — — —	—	30
Sáskától elhozattván a garde robot — — — — —	—	8
1 árkus fán papiros a credentionalisva — — — — —	—	2
A fáért fizettem — — — — —	16	—
Ezeknek a piactól a Királyutczáig vitele — — — — —	1	25
A „Tetett beteg“ darab leiratása — — — — —	—	20
A cigányoknak — — — — —	4	8
4 játékra 7 kl. hajpor à 8 kr. — — — — —	—	56
Pomádé 4 játékra per 6 kr. — — — — —	—	24
Festékre — — — — —	—	20
A theátrum felépítése — — — — —	3	—
Szegekre — — — — —	1	20
Sarokára — — — — —	2	30
cedula hordó — — — — —	—	40
Ppiritus a Lanassaban — — — — —	1	—
Papirosra — — — — —	1	20
	<u>292</u>	<u>54</u>

Gombostó — — — — —	6
czérna — — — — —	3

	<u>293</u>	— 3
Percip. — — — — —	289	— 7
	<u>2</u>	<u>— 56</u>

Van azután még egy darab papiros, mely egy elszakított számadás legalsó részének látszik s mely 1793 április 19-én Kolozsvárott kelt, Fejér János aláírásával.

Ehhez Fejér János sajátkezűleg a következő megjegyzést írja:

Az az eddig levő fizetésből maradt in summa hátra hetvenegy Rf. 30 kr. Az ételért nekem tartoznak a jádzó személyek huszonöt Rf. Félhónapi fizetések fizetetlenek vagynak — hatvanöt Rforintok. Adósságok tesznek Hétszáznegyvenhét Rf. 3 krajczárokat.

Lehetett még több írat is eredetileg a levelek között, legalább a meglevő iratok hátán levő s közben hiányzó számok azt mutatják, de azok a Kemény-család sok más értékes levelével együtt áldozatul estek az 1849-iki oláh támadás dühének.

(Nagyenyed)

Molnár Géza

Jelentés

a Kovács Sámuel-féle pályázatra beérkezett művekről.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztályának titkárától összesen 11 pályaművet vettünk át; ezekre nézve a következőkben mondjuk el véleményünket.

Teljesen értéktelen az: *Az anya* című mű; ugyanabból a fajtából való *Az árva* című is. Ezek szóra sem érdemesek.

Eléggé érdekesen van megírva, jó rímekkel, néhol még szellemesen is *Ottó király leánynézése* és *Csanád alapítása*. A meséje azonban mindkettőnek naiv és igénytelen; az események motiválása kezdetleges, néhol valószínűtlen.

A *Gálfi János* című nyomon követi a történetből ismeretes eseményt s azt Garai János modorában eléggé ballada-szerűleg adja elő; felfogása azonban csupán krónikás, érzés, költői melegség nincs benne.

Érdekes volna a tárgya az *Esküvő* cz. műnek, de az eleje feleslegesen el van nyújtva, a vége pedig semmisségbe, vízió-szerű ködbe vész. Alakításnak nyoma sincs benne; stílusa, verselése egyaránt gyenge.

Homályosan, de nem balladai homálylyal mondja el Kis Károly megöletését a *Károly-Erzsébet* cz. mű. Verselése egészében Arany Tempre hívására emlékeztet. A 2-ik részben helyzet és párbeszéd Arany V. Lászlójának visszaemlékezése. Az egész mű kevés értékű.

Különös mű a *Csontvár* című. Szerzője olyan történetet ígér, a minőt „még nem értünk.“ A költemény egy harmad részénél maga mondja a szerző — és joggal, — hogy az egészet már be is fejezhetné. Addig ugyanis nyélbe ütött két házasságot: az apáét és fiúét. De jön egy átkozott vetélytárs, a ki az eseményt nagy fájdalomkra tovább billenti. És a most új mederbe térő mese brutális volna, ha a véletlen nem tenné valószínűtlenné az egészet. Egyébként is a szerző sokat és hosszan beszél; kerüli a leíró részeket s az arra alkalmas jeleneteket (pl. vitézi torna, nőablás) egyszerűen átugorja. Csak úgy árad belőle a próza és a krónikás szárazság.

Többet ér a *Jajcza* című. Tárgya nemcsak érdekes, hanem költői is. Kár, hogy a költői tárgy nincs méltóan alakítva s még nagyobb kár, hogy kidolgozása és verselése feltűnően gyenge. Úgy tetszik, mintha e költemény csupán gyöngye fordítása volna valamely régi horvát vagy szerb népéneknek. Erre vall nyelvezetének nehézkessége, néhol magyartalansága is.

„A jelenlegi, úgy számban, mint értékben az eddigieknél gazdagabb pályázatnak legtöbbit érő darabjai: *A csobáncezi kuruczasszonyok* és *Petróczyék*.

Az elsőnek a tárgya eléggé közönséges, valami különösebb érdeklődésre nem tarthat számot. Maga a mese is, a mint szöve és motíválva van, kevés értékű. De ez a közönséges tárgy és jelentéktelen mese olyan igazi költői tehetség nyomait mutatja a kidolgozásban, a mely figyelmünkre érdemes. Különösen sikerült a költemény első része, a hol szellemesen, könnyed humorral, mintegy játszik a tárgygyal és az előjövő alakokkal s azoknak helyzetével. Az esemény előadása és a szereplők lelki rajza, az ezeken előmlő lírai-epikus hangulat, egy-egy váratlan fordulata a kifejezéseknek, állandóan ébren tartja a figyelmet. Kár, hogy a költemény második felében elfárad ez a szellemes jókedv s tán éppen ezért egy pár izléstelen durvaság akarja pótolni a finomabb szellemet.

A másodiknak, a *Petróczyék* címűnek, tárgya a kurucz korból van véve. Egyszerű tárgy, egyszerűen előadva, a melynek középpontjában két levél áll: Petróczyné levele az urához és az arra adott válasz. Ez a két levél tele van igaz, meleg érzéssel, régi versformájával, egyszerű, keresetlen nyelvezetével a legköltőibb hangulatot ébreszti. Úgy érezzük, mintha minden, a mi e leveleket megelőzi és követi, csupán csak keretül akarna szolgálni e levelekhez. És valóban az első rész csak éppen vázlata az eseményeknek, viszont a vége tulságosan ki van nyújtva. Feltétlenül csak nyerne a költemény azzal, ha a IV-ik része teljesen elmaradna. Annál inkább, mert szerzőnek a lírai festés az ereje s nem egészen szerencsés abban a tréfás hangban, melyet ez utolsó részben megpróbál.

Bár ezt az utóbb említett költeményt sem tartjuk teljesen kifogástalannak, mégis mint társai közt legjobbnak, a díjat neki ítéljük. A *csobáncezi kuruczasszonyokat* pedig dicséretre tartjuk érdemesnek.

Kolozsvár, 1912 július 31.

Seprődi János, Kovács Dezső, Pálfi Márton.

E jelentésre az E. M. E. választmánya 1912 június 12.-én tartott ülésében, 118 jk. sz. alatt hozott határozata alapján, a Kovács Sámuel-féle költemény-pályázatok 156. sz. a. iktatott jeligés levélkéje felbontatván, abból Szabados Ede szatmári főgimnáziumi tanár neve tünt ki.

Petróczyék.

I.

„Isten veled immár, édes feleségem!
Tárogatók hangja hullámszik a légben;
Szívembe nyilallik bús panaszuk árja,
Sírva hívogatnak hazám oltalmára.“

Talpig fegyverben áll jó Petróczy István,
 Kebelén hitvese s az az édes kis lány ;
 Ez halk gügyögéssel, az forró könnyekkel
 Váltig marasztalja : Ne menj el ! Ne menj el !

„Ne menj, ó, ne menj még ! Drága uram, lelkem,
 Valami rettenetes úgy borzongat engem :
 Ha kieresztelek ölelő karombul,
 Életem hajnala gyászos éjre fordul.

Minek is távoznod, vészek útját járnod,
 Mikor itt rózsát hint ösvényedre párod ?
 Nem maraszt itt híved lángoló szerelme ?
 Gyöngye magzatunktól elmehetnél messze ?

Nem maraszt itt ősid meghitt, régi vára ?
 Nézd ! Ágát minden fa csak tefeléd tárja.
 Velel együtt, hívem, olyan szép itt minden,
 Nálad nélkül fénye még a napnak sincsen.“

„Szárítsd fel könnyeid, derüljön ki orczád !
 Megyek, de visszahoz az ég ura hozzád.
 Petróczy-vér lomhán hogy is tespedhetne,
 Ha a szent szabadság hívja küzdelembe ?

Úgy nőttem én már fel édes apám mellett,
 Hogy szabadság nélkül az élet se kellett.
 Alig-alig léptem gyöngye legénysorba,
 Már a labancz vére tapadt a kardomra.

Ó, de jól emlékszem arra a reggelre,
 Mikor az öreg sas két fiát vezette
 Ki az ősfészekből, a tiszai síkra,
 Hova kurucz zászlók lobogása hívta.

Most is leng a zászló, tárogató jajdul,
 Bár szívem szakad is a nagy búbánattul,
 Bár kincs e világon nincs, mint te, oly drága :
 Mennem kell, ő szólít, kuruczok királya.“

Egy végső ölelés, búcsu fájó csókja
 S felpattan a vitéz a prüszkölő lóra,
 Porfelleg kavarog, majd szétterül lomhán . . .
 „Életem élete, mikor térsz meg hozzám ?“

1.

„Irom leveletem
 — Elviszik-e neked? —
 Gyakor sóhajtozással.
 Szegény beteg lelkem!
 Fektemben, keltemben
 Sötét bú járja által.
 Mikor látlak újra:
 A jó Isten tudja,
 Őt kérlelem imámmal.

Életünk kikeletje
 Elszállt messze, messze.
 Sok szép tarka virága
 Gyümölcsöt nem termett,
 A sorsfergetegnek
 Dűhe ízte halálba.
 Én már mit se bánok,
 Csak te jöjj, imádott!
 Rég elhagyott tanyádra.

„Szívem feleségem
 Könnyázott levélben
 Küldöm hozzád sohajom;
 Epeszt a búbanat
 Engem is utánad
 S hasztalan csitítgatom;
 Mert az én lelkemnek
 Szabadságvágy mellett
 Társa csak a fájdalom.

Ne is fáradj értem,
 Szívem feleségem,
 Majd megsegít Istenem.
 Egy az én végzetem
 Azokkal, kik velem
 Küzdenek, bíznak ideleenn;
 Az ég rendelése:
 Leszáll-e a béke
 S hoz-e békét énnekem?

Mióta elmentél,
 Hányszor volt hideg tél,
 Hányszor gyulladt ki a nyár!
 Ember lett a gyermek,
 Az ember öreg lett,
 Az agg por azóta már;
 Őszült feleséged,
 Hajadonná érett
 Lányunk ó, mily várva vár!

Szenvedtél eleget,
 Többet nem is lehet,
 Betelt már a mértéked.
 Meglágylt a zsarnok,
 Nem kell, csak akarnod
 S bűnk örömmel cseréled.
 Ne nézd, — bármi áron
 Jöjj át a határon,
 Kedvesidhez ó, térj meg!“

2.

Szived bár sebezze,
 Gyászos levelembé'
 Nem írhatok mást neked:
 Bujdosó kurucznak
 Amit adni tudnak,
 Neki elég nem lehet.
 Régi becsületed
 Soha el nem vetem,
 Inkább veszttem életemet.

Imádkozz' érettem,
 Drága párom, lelkem
 S te is, édes gerliczénk,
 Legyen messze, távol
 Hitünk kőfalától
 A csüggeteg gyöngeség!
 Szívem azt dobogja:
 Az igazak dolga
 Sose fordult rosszra még.“

III.

Évek múlnak, az idő is nagyot fordul,
Zeng a haza minden tája vigalomtul;
Szárnyát bontja nagy Rákóczi lobogója,
Hajnalsillag derül fel a kuruczokra.

Szerteszáll a tárogatók örömhanga,
Új reményre ébredsz föl, aki hallja,
Siet, repül messze földről a hazába,
Nem álom már Magyarország szabadsága.

Siet, repül Petróczy is vissza, vissza,
Oda, hová hús év óta vágya hívja.
Én Istenem! De nagy idő; hej, azóta
Hány embernek készült el a koporsója! . . .

Szklabinai várkastélyban tesznek-vesznek,
Akad ottan elég dolguk a kezeknek.
Meleg otthon, forró szív vár a gazdára,
Ma érkezik, itt is lesz már nemsokára.

Szklabinai várkastélynak ablakában
Hárman állnak, messze néznek mindahárman:
A nagyasszony, mátkalánya meg a párja,
Mindhárom a késlekedőt jaj, de várja!

Egyszerre csak por kavargó a távolban,
Lesietnek, mint a szélvész, ő az ottan;
Por kavargó, majd szétterül hosszan, lomhán . . .
„Én életem, visszatértél mégis hozzám!“

IV.

Csikorgó télidőn a kandalló mellett
Petróczyék a multakról el-elbeszélgetnek;
A tulsó sarokban — oly szívesen látják —
Egy ifju pár szövögeti a szerelem álmát.

Urát a nagyasszony soká, soká nézi
S mosolyogva, kötekedve mondogatja néki:
„Mikor búcsuzóra kebledre öleltél,
Napsugaras, forró nyár volt, nem ilyen hideg tél;

Szebb volt arcod pirja a hajnalbibornál,
 Feketébb a hajad fekete hollónál.
 Én Istenem, jaj, de nagyon deli legény voltál!
 S most, hogy látásodon újra elmerengek,
 Alig-alig tudok hinni könnyező szememnek.
 Megfakult az orczád, a hajad dér lepte,
 Sudár tested földre hajol búsan görnyedezve,
 Hej, de mennyi zord vihar is szállott el felette!

Dünyög a vén ember, sehogysincs inyére,
 Hogy ily hangon beszél róla hamis felesége.
 Már-már neheztelve ott is hagyná menten,
 De az asszony nem ereszti: „Haragszol rám, szentem?
 Ne búsulj, öregem! A mit mondtam néked,
 Egy hajszálíg rám illik. No, nem igaz? Nézzed!
 Oda ifjuságom, Isten adta, vette,
 De balgamód' pörbe szállni kár volna érette.
 Azért, hogy az élet így megviselt durván,
 Nem haragszom én tereád, te se haragudj rám!
 Boruljunk újonnan egymás kebelére
 Úgy, mint akkor, régesrégen, ó, de mennyi éve!
 S ha nem tudod, mit mondj, mondd utánam szépen:
 „Ezerszerte kedvesebb vagy most, mint akkor nékem!”

Jó öreg Petróczy szíve úgy ellágyul,
 Minden szava sohajtozva száll el ajakárul,
 Redős homlokáról eloszlik a felleg
 S két szemében akaratlan' könnyei peregnek.
 „Különnélva jártuk a lét meredekjét,
 Fejünket zord fergetegek, vészek fenyegették.
 Én ott hánykolódtam, te itt búslakodtál,
 Keservebb volt a sorsunk hitvány szolgasorsnál;
 De ím', hogy elértünk a hegy tetejére,
 Oly szeliden mosolyog ránk hunyó napunk fénye.
 Karöltve szállunk le csendesesen a völgybe,
 Hogy odalenn egymás mellett pihenjünk örökre.“

S halkan szól az asszony: „Jer közelebb, lányom,
 Te, akiben rég elröppent ifjuságom látom,
 Jere ide te is, egyszülöttem párja
 S hallgassatok egy öreg pár szívből kelt szavára:
 Megőszült a hajunk, arcunk fonnyadt, sápadt,

De voltunk ám mi is, mint ti, virulók, vidámak,
Szerettük is egymást forrón, mint ti ketten
S lassacskán megöregedtünk igaz szerelemben.
Hadd szálljon az idő akármilyen gyorsan,
Nem árt nektek, ha szívetek egy érzésbe dobban.
Ó, mert a szerelem nem tünékeny álom,
Rajta kívül nincs boldogság ezen a világon.
Korán válnunk kellett kettőnknek, látjátok,
Soká tartott elválasztva a hont sujtó átok,
De, bár testünk megtört, de nem csüggedt lelkünk
S öregeken is ím' egymásnak hű szívére lettünk.“

Vigan pattog a tűz; áldott melegében
Oly boldogan érzik maguk ott benn mind a négyen.
A két öreg lelke míg a mulba mélyed,
Az ifju pár a jövőről szó aranyos képet . . .

(Szatmár.)

Szabados Ede.

Az E. M. E. második képzőművészeti kiállítása.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület idei képzőművészeti kiállítása 1912 december 12-ikén d. e. fél 12 órakor nyílt meg az Érem- és Régiség-tár bástya-utczai bérházában. Ezuttal két kolozsvári művész, *Veress* Zoltán festő és *Szeszák* Ferencz szobrász műveit mutatta be az Egyesület a nagyközönségnek. A kiállítást dr. *Pósta* Béla múzeum-igazgató és *Merész* Gyula (a múzeumi képtár őre) rendezte és dr. *Schilling* Lajos, mint a szakosztály elnöke nyitotta meg a következő beszéddel:

Tisztelt Szakosztály! Nagyrdemű Közönség!

Ki ne ismerné e jelszót: *Művész hazája széles e világ?* E mondasban benne foglaltatik, hogy a művészet egyetemes érték, a melyet mindenütt egyaránt meg tudnak érteni, becsülni. És mégis vannak a művészetnek olyan vonásai, a melyek megkülömböztetik ama nemzetek szerint, a melyek kebeléből kisarjadzott. A németalföldi festészet különbözik az olasztól, az egyiptomi szobrászattól pedig mennyire elűtött lett a görög! S nagygyá lön mindenik azért, mert mivelőik nemzetük géniuszát követték, nemzeti sajátágaikból merítettek. Valamennyi nemzet művészete között pedig a görögnek volt legtöbb önállóan buzgó forrása a maga nemzeti földén. A számtalan önálló állam a tehetségek legkülönfélébb alakulatait táplálta. De a sokféle irányból leszűrődtek olyan vonások, a melyek közös tulajdonai lettek a görög művészetnek, a mely aztán a maga egészében meghódította az ó s majd az új világot is. Meg, mert a görög művészet tudott a leghivebb tükre lenni a természet szépségeinek s mert szépérzéke a legegészségesebb, a legemberibb vala.

E jelenségekben leli indokát, ha az Erdélyi Múzeum-Egyesület, mint a mely a tudományt szolgálja, az igazságot, a szépet keresi és terjészti, kötelességének ismeri előmozdítani hazarészünk művészetét és segítő kezet igyekszik nyújtani Erdély művészi tehetségeinek. Hegyeink lábát nem mossa az aegaeumi tenger tündöklő habja, de kék egünk vetekszik Hellas azúrjával, bérceink rajza a Parnassuséval; olvasunk mi is erdeink csendjéből, titkos morájából; megittasul önlelkünk is

ligeteink illatától. Megértjük mi is, hogy festő ecsetjére, szobrász véső-ére csak az igazán szép való. Mert bár korhadó lombok özönéből emeli ki fejét az ibolya, bár természetes az ő sivár környezete: igazán szép mégis csak ő; s bár természet szüli a perversz hajlamot, rokon-érzéssel mi nem követhetjük őt, ellenben ő maga örömmel fogadja a ferde alkotást. De lehet egy rút arc is szép, ha a szemekből az értelem szikrája s a szív melege sugározik. „Ez a világ sora“ — írta egyik kiállító művésziünk egyik képére. Lehangelő az elmulás akkordja, a mely az öreg arczán révedez, de im nagyapát fedez föl szemünk benne, ki az unokák összetört játékát javitgatja — s már fölemel az örökkévalóság nagy gondolata!

Igen, Erdély művész-tehetségei meg fogják látni és újjá teremteni az igazi szépet, nagyot. A tehetségek hiánya nem okozhat gondot mi-nékünk: a példák mutatják. S nemcsak mi mondjuk ezt. A 70-es években buzgó hazafiak Hunyadon gyermekjáték-tanmühelyet állítván föl, a vezetésre hivatott kiváló külföldi szakférfiú bámulattal telt el Kalotaszeg földmivelő népének rendkívüli művészi érzéke és tehetsége iránt. Fájdalom, kellő pártolás hiányában az új munkatér hamar megsemmisült. De fajunk művészi talentumai mellett nem szükséges rejtett példákra hivatkozni, mert nyilvánvalókká válnak azok nap-nap után.

Éppen ezért sikerülhetett első vállalkozásunk is, midőn a mult évben városunk szülöttének, *Merész Gyula* festőművésznek alkotásaiból rendeztünk kiállítást. Egyesületünk hívásának most már ketten tesznek eleget, szintén városunk szülöttei s reméljük, hogy hazánk művészei közül hova-tovább mind többen fogják egyesületünk által keresni a kapcsolatot a közönséggel. Most kolozsvári *Szeszák Ferencz* szobrászati műveinek és *Veress Zoltán* festményeinek szép gyűjteményét mutatjuk be lelkes közönségünknek, kérve meleg érdeklődését, jóakarató párfogását. Ha messze földön láttak szebbet, gazdagabbat, tegye emezt előttük becsesebbé a tudat, hogy ez a miénk, az övék!

A fáradtság, a melylyel művészeink nagybecsű alkotásaiknak jó részét itt egybeállították, valóban nem csekély, miért s az élvezetért, a melyet általa nekünk és a közönségnek szereztek, fogadják köszönetünket.

Mindnyájan azonban köszönettel adózunk dr. *Pósta Béla* tanárnak, az érem- és régiség-tár igazgatójának, kinek lángoló hazaszeretete cselekvésben, üdvös alkotásokban nyilvánul minduntalan, s kit egyesületünk részéről a fő érdem illet új vállalkozásunk sikerében.

Hálásan köszönöm a nagyérdemű közönségnek, hogy megjelenésével igaz ünneppé avatta a mai napot.

Ezzel az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészeti-, nyelv- és történet-tudományi szakosztályának II. művészeti kiállítását megnyitottnak nyilvánítom és fölkérem *Merész Gyula* urat, mint egyesületünk mütárosát, hogy a közönséget kiállításunkon vezetni sziveskedjék.

Fontes Rerum Transylvanicarum. (Erdélyi Történelmi Források.)
Tomus I. *Erdélyi jezsuiták levelezése és iratai a Báthoryak korából.*
(1571—1613) Gyűjtötte és közrebocsátja dr. Veress Endre. Első kötet;
1571—1583. (Hét hasonmással.) Budapest, Athenaeum 1911. 8-r. XVI
és 326 lap. Ára 10 korona.

Szinte esztendeje, hogy a fenti munka a könyvpiaczon megjelent s alkalmat adott arra, hogy vele és az új vállalattal behatóbban foglalkozzanak. Az erdélyi történelemnek parlagon hagyott területén váratlanul bukkant föl, a nélkül, hogy — a mint mondani szokták — zárkutatmányi jogot váltott volna és a nélkül, hogy megindulását hangos csörtetés előzte volna meg. Vagy talán éppen azért, hiszen a mindennapi tapasztalás azt mutatja, hogy a lárma megtévesztésre szolgál és a zárkutatmányi jogot nem azért szokták váltani, hogy dolgozzanak, hanem hogy más ne dolgozhasson. Az új irodalmi vállalat betoppánásában valami szokatlan erős vállalkozási kedv és fanatikus hit van; megindításában bizonyos befejezettség. Az első kötet szerves része a vállalat tervrajzában ígért egésznek, a *Báthoryak korának* s azonfelül úgyszólván mutatóanyagánál szinte németes pedanteriával készült. Nem ötlet, hanem tervszerű program; nem ígélet, hanem foglaló az egészre; nem most készül, *de készen van*, még pedig, mint a mutatóanyagból látszik, módszeresen készült és tervszerű kutatás és gyűjtés eredménye. Ez biztosította a vállalat megalapítását, megindítását pedig egy tudománykedvelő, lelkes férfiú, dr. *Hirschler* József kolozsvári apátplébános könnyíté meg ritka nemes áldozatkészségével.

Az időközben megjelent ismertetések és bírálatok bőven foglalkoztak a kötetel és az egész vállalattal. Nem volna nehéz e közleményekből megállapítani, hogy egyhangú elismeréssel fogadták és hogy valóban sokkal szélesebb körben talált méltánylásra, mint sem várni lehetett. Csakugyan van is valami szokatlan és meglepő abban, hogy magános ember egyszerre és váratlanul ily nagy arányú és ennyire készen álló kézírattal köszöntsön be. Mert úgy a kötet, mint az egész vállalat, melynek előrajzát is megkapjuk, két évtizedet lefoglaló, szinte észrevétlen, de állandó kutatás, gyűjtés és munka eredménye; tehát merőben szokatlan jelenség irodalmunkban. Mivel így a kiadó a felölelt korszaknak kutatása körébe vont területéről kész eredménynyel számol be és mivel vállalatának egész anyagát fiókjában tartja; természetes, hogy úgy

az első kötet anyagában és kiállításában, mint az egész gyűjtemény terében és beosztásában kész és kézzel fogható valósággal állhatott elő. Úgy látszik, a vállalatnak ez a vonása tűnt föl a legjobban és ez lepte meg leginkább az ilyenhez nem szokott és erre el nem készült irodalmi világot. Nemcsak meglepte, sőt egy kissé zavarba is ejtette, legalább ennek lehet tulajdonítani, hogy tartózkodással ugyan, de mégis örömmel fogadták a vállalatot, hogy nem választották el a vállalattól annak első kötetét, hogy tulajdonképpen kritikailag alig merték megközelíteni. Talán azt lehet mondani, hogy imponált ekkora teljesség, ilyen fejlett kiadói technika és ennyire pontosan meghatározott munkakör. Lehet benne valami, hiszen ahhoz vagyunk szoktatva, hogy nagy garral meginduló vállalataink elsekélyesedjenek vagy hamarosan megszűnjenek. Legtöbbször ígéret marad az ígéret és bizonyára nem azért, mert a vállalkozás irodalmi vagy tudományos tőkéje együtt volt. Ha abban maradt vállalataink könyvészetét valaki összeállítaná, az ígéretnek és kapkodásnak, az akarásnak és befagyásnak, a jó szándéknak és rossz számításnak, a törtetésnek és letörtetésnek olyan adattárát adhatná, a mely egyben bőven igazolná a sokat akaró szarka paraboláját. Igazán fölösleges lenne adatokkal előállani, hiszen mindenki tudja, ha nem szól is, hogy a legújabb időben sok *első kötet* maradt folytatás nélkül, mivel hogy előbb volt meg a gomb, mint a kabát. Ez a mondás és ennek igazsága az idő távlatában látszik meg igazán — s éppen a történeti irodalomban. A Dunántúli Történetkedvelők Társaságából alakult Magyar Történelmi Társulat közlönye, a *Századok* rovatot nyitott a társak munkássága regisztrálásának. Ha valaki most húsz-harmincz esztendő mulva olvassatja a *társaink* munkásságáról szóló hosszabb-rövidebb, kenetteljesebb és szárazabb jelentéseket, annyi gombot olvashatna meg, a mennyi még a mult századi kálvinista papok sűrű gombos atillájára is sok volna.

Ez a vállalat a régi szokással szakft. Nem ígér, hanem ad és pedig a maga erejéből. Úgy látszik, hogy az első kötet lezárja a gyűjtő és megindítja vagy jobban mondva, rendszeressé teszi a kiadó munkáját. Veress részint mint kiadó, részint mint feldolgozó, különféle vállalatok számára eddig is eleget dolgozott. A Báthory István lengyel király erdélyi hadairól írt értekezésétől Basta György levelezéseig eltelt időt és a *Fontes* tervét összevetve, észre kell venni, hogy a rendelkezésre álló anyagnak az eddigi tempóban való közzétételét alig remélheti. Mert a *Fontes* 50 kötetre van számítva s ha programja, hogy évenként 2—3 kötete megjelenjen, megvalósulhat, 15—25 esztendőt így is lefoglal. A tervezett gyűjtemény a Báthoryak korának köztörténeti emlékein kívül, irodalmi, művelődési, vallási, politikai, társadalmi vonatkozású forrásokat fog adni. Erdélynek ez a korszaka az európai történetnek egyik fényes udvarához kapcsolódik, a hazai fejlődésnek egyik legfontosabb

időszakát öleli föl és a különleges erdélyi élet és művelődés alakulását teszi érthetővé. Erdély multjában az önálló fejedelemség fennálltáig különösen két nevezetes vonal rajzolódik: a magyar impérium politikája és a sajátos magyar művelődés; amaz európai kapcsolatokat teremtemez megszakítás nélkül való fejlődésnek indul, a nemzetközi hatásokat sajátosan szívja föl és alakítja át, de nemzeti vonását nemcsak meg, tartja, hanem mélyíti is. Ez a két vonás uralkodik már a Báthoryak korában; Erdély a lengyel király személyével erőteljesen kapcsolódik Nyugathoz, az olasz renaissance, a keleti műipar és a nyugati tudományosság hatása is világosan és határozottan rajzolódik udvaruk életében. Ezek a jelenségek értetik meg velünk, hogy Erdélyben, Európa keleti szegletében, hogyan fejlődhetik hamisítatlan magyar udvar, mely azonban mindvégig részese kora műveltségének.

Történetünknek ez a mozgalmas és színes, eleven és vonzó kora méltán érdekelhetne bennünket már magáért is, de még inkább leköti figyelmünket a mondott okok miatt. Nem azon kell csodálkozni, hogy ez a nevezetes időszak megragadta egy kutató figyelmét, hanem inkább azon, hogy még eddig különleges kutatóra és vizsgálóra nem akadt. Ez a vállalat történetírásunkban ezt a hiányt fogja pótolni és az eddigi, történetünknek más korszakaira irányuló kutatások mellett még azzal is többet ígér, hogy e korszak egészét, politikai, közgazdasági, földrajzi, művelődési és társadalmi ismeretének emlékeit szedte rendszeresen össze és bocsátja közre. A kiadóról így fordulunk a kutatóra és gyűjtőre, a ki Erdély határain túl, messzi földet bejár s a kit a letűnt kornak *minden vonatkozása és írott emléke* érdekel. Ezzel a megbecsülni való tulajdonsággal még jobban emeli gyűjteményét, mert szembeötlővé teszi, hogy abban a kutató szorgalmán kívül az *öntudatos gyűjtő* ébersége s teyük hozzá, szerencséje is érvényre jut. A várható teljességnek e megnyugtató tudata a *Fontest* Erdély multja ismeretére különösen jellemzi. S ha abban, hogy egy korszakot tár elénk, eredményesen kapcsolódik nagyajtai Kovács István, Kemény József és Mikó Imre grófok, Teutsch József és Szilágyi Sándor munkásságához, viszont abban, hogy a maga korszakát emberileg teljesen föltárja, rendszerességével és széleskörű kutatásával, haladást is mutat.

Egy időben az erdélyi történetre vonatkozó kutatás és publikálás előnyomulását sűrűn emlegették, talán joggal, talán csak ötletszerűleg, mivel a Magyarországra vonatkozó tevékenységgel szemben csakugyan föltűnhetett. Mióta azonban az erdélyi historikusok gárdája, Szabó Károly, Szilágyi Sándor, Jakab Elek, Deák Farkas — hogy a régebbiekről ne szóljunk — letűnt, ily munkának hiányát érezzük. Ez a valóság pedig annál sajnálatosabb, mert Erdély multját és politikai jelentőségét, historiai levegőjét, emlékiróit és történetíróit, általánosan elismerték. Az

erdélyi történelmi szellem a Királyhágón túlra is átcsapott; Erdély a legújabb korban is hamarabb ébredt történelmi öntudatra, mint Magyarország, *Mikó* és az *Erdélyi Múzeum* korábban élesztgették a hamvadó üszköket, mint *Rómer Flóris* és a Dunántúli Történetkedvelők társasága. Abban, hogy az erdélyi történetírás muzsája ritkábban szólal meg, jelentékeny része van az erdélyi történelmi kutatás megcsappanásának. Reményünk lehet, hogy a *Fontes Rerum Transylvanicarum* megjelenése e tekintetben is örvedetes fordulatot fog jelenteni, mert a történetírás mindig az előtte járó kutatásra támaszkodik. —rd—

Badics Ferencz: Gyöngyösi István ismert és ismeretlen költeményei. Budapest 1912. Akadémiai kiadvány. 96 lap. 8 r.

A Gyöngyösi-irodalom bővelkedik vitás kérdésekben. Egyik ilyen tisztázásra váró kérdés a kétségtelenül Gyöngyösitől származó művek keletkezési idejének a sorrendje. Badics szerint a költő életében megjelent művek sorrendje ez: Murányi Venus, Kemény János, Nympha-Palinodia, Rózsakoszorú, Chariclia.

Egy másik fontos kérdés: vajon a hagyomány által Gyöngyösinek tulajdonított művek csakugyan tőle származnak-é? S végül, hogy ezeken kívül maradt-e fenn Gyöngyösinek más műve is? E három kérdés tüzetes vizsgálatának végső eredménye szerint a Gyöngyösi írói működésének kerete, műveinek sorrendje így alakul ki: I. Gyöngyösi *ifjúkora* 1650—1657; művek: Ovidius-fordítások (3 epistola szabad fordítása), Daedalus temploma, Mars és Bacchus viaskodása, A jó vitézek tüköre. (E két utóbbi még kiadatlan.) II. Gyöngyösi *virágzó kora* 1660—1683; művek: Murányi Venus, Az igaz barátság és szíves szeretetnek tüköre (dráma), Kemény János emlékezete, Nympha-Palinodia, Thököly és Zrínyi I. házassága. III. Gyöngyösi *öregkora*; művek: Rózsakoszorú, Csalárd Cupido, Új életre hozatott Chariclia.

E hármasszemponitú vizsgálódás keretében érvényesül Badicsnak gazdag filológiai és irodalomtörténelmi ismerete úgy, hogy az értekezés keretében számos apróbb vitás vagy éppen homályos kérdés megoldódik. Különösen érdekes az ú. n. Gosztonyi-codexben Gyöngyösinek tulajdonított művek szerzőségének tisztázása. (A Nay módi, Philostenes nem Gyöngyösi művei, a *Phoenix* codexbeli teljesebb szövege nem Gyöngyösi kezeirása, a hogy Nagy Iván állította.) Ugyancsak érdekes a Daedalus szerzőségének tisztázása, valamint a Kemény János értékének megállapítása s ismételt kiemelése annak, hogy ez Gyöngyösi legsikerültebb alkotása.

Őszintén kívánjuk, hogy az érdekes szerző hosszas Gyöngyösi kutatásainak érett gyümölcsként mielőbb kiadhassa a Gyöngyösi összes műveit kritikai köntöşben. Régen tartozik már ezzel a magyar irodalomtörténet a XVII. század legnépszerűbb költőjének. —f. —y.

BEKÜLDÖTT ÚJ KÖNYVEK.

Altorjai báró Apor Péter. Lusus Mundi. Az Apor és azzal vérokön családok története és nemzedékrendje. Fordította Szász Ferencz. Kolozsvár, 1912. 8-r. 64 lap.

Babits Mihály: Dante Komédiája. Első rész: A Pokol. Budapest, 1912. 8-r. 330 lap, 12 képpel.

Barcza Imre: A magyar parlamenti választói jog legújabb irodalma. Budapest, 1912. 8-r. 51 lap.

Barts Gyula: Marosvásárhelyi Borsos Tamás élete és történeti szereplése. Kolozsvár, 1912. 8-r. 60 lap, 2 levél.

Békefi emlékkönyv. Dolgozatok Békefi Remig egyetemi tanári működésének emlékére. Budapest, 1912. 8-r. 438 lap, 1 képmelléklettel.

Biró Venczel dr. Az erdélyi fejedelem jogköre. (1571—1690.) Kolozsvár, 1912. 8-r. 77 lap.

Fekete Mihály: A temesvári színészet története. Temesvár, 1911. 8-r. 2 levél, 200 lap, 3 levél.

Felszeghy Béla. Fegyelmi jog a közigazgatási szakban. Hely és év nélkül. 8-r. XI, 1 levél és 159 lap.

Gál Kelemen dr. Újabb irányok a pedagógiában. Kolozsvár, 1912. 8-r. 55 lap.

Gyárfás Tihamér dr. Brassai címeres levelek és nemes családok. Összegejtötte — Budapest, 1912. 4-r. 45 lap, 1 színes melléklettel.

Horváth Emil, báró: A politikai tudomány fejlődése. Budapest, 1912. 8-r. 190 lap, 1 levél.

Karl Lajos: Francia irodalmi tanulmányok. Budapest, 8-r. 95 lap, 2 melléklettel.

Kiss Ernő dr. Szemere Bertalan. Kolozsvár, 1912. 8-r. 255 lap.

László Zsigmond: A dévai nemzeti kaszinó monografiája. Déva, 1911. 8-r. 49 lap, 1 levél, 1 képpel.

Müller Georg: Die ursprüngliche Rechtslage der Rumänen im Siebenbürger Sachsenlande. Hermannstadt, 1912. 8-r. LVI. és 234 lap, 1 térképpel.

Persian Kálmán dr. Kővár krónikája. Kolozsvár, 1912. 8-r. 16 lap.

Sziklay Ferencz dr. Arany János magyar verselése. Fehértemplom, 1912. 8-r. 23 lap.

Veress Endre dr. Halmágyi Halmágyi István (1574—1624) Kolozsvár, 1912. 8-r. 12 lap.

Vértesi Arnold: Bátor Gábor. Budapest, 1912. 8-r. 64 lap.

Völgyi Gusztáv Versei. Székesfehérvár, 1910. 8-r. 212 lap, 2 levél.

MUTATÓ

az Erdélyi Múzeum XXIX. kötetéhez. (Új folyam. VII. 1912.)

Készítette Köblös Zoltán.

Abafájai család, járai	328	<i>Alvinczi Péter</i> : Itinerarium catho-	
Ábrahám Ábrahám	276	licum. 1616.	172
Acsády Ignác	95	— —: Postillái. Kassa. 1633,	
Adalékok a Régi Magyar Könyv-		1634.	164
tárhoz 96—98, 192—193, 355—57		— —: Rövid úti praedikatio.	
Agg Antal	277	Kassa. 1632.	164
Aglaja = Pichler Karolina		Alxinger János 13, 15—19, 22, 24,	
<i>Aglaja</i>	209—211	28, 31, 35, 36, 49—52,	108
Agmándi I. Kecseti		Ambrózy Gergely	255
Ajton	329, 331	Amerikai Egyesült Államok	132
Akna, Akana, Aknaj	300, 302—305, 327	Andorjánházi-család	319
Aknai-család	327	András, Ipot fia	303
Alárdfi-család, meggyesfalvi, vid-		Andrásháza	319, 320
rádszegi, názánfalvi, kiskaludi,		Andrásházi-család	319
ercsei	321, 323, 327	Anglia	101
Albert herceg	101	Angyallófi I. Szilvási	
Áldásy Antal	249	Anna, II. Mátyás neje	70
Alexics György	289, 290, 293, 295	Antalfi-család, szucsáki	318
Alföld	127	<i>Anya, Az</i>	370
Alföldi-család	327	Ányos Pál	49
Almádi-család	317	Apafi-család, apanagyfalusi v.	
Almás	297, 306, 307	ebesfalvi	244, 322, 326
— patak	298, 307	— Farkas	244
— hegység	298	— Györgyné, Petky Borbála	245
— vára	298, 306, 307	— Imre	244
— völgye	297	— István	244
Almási uradalom	307	— Mihály I.	244, 281—285, 287
Almásszeg	293	— Mihály II.	164
Alsófehér vm.	131	— — Bánffy Dénesnek	287
Alsófüld, Alsófüld	306, 309, 310	— Mihályné, Bornemisza Anna	281—287
Alsógeledén	301, 323	Apahida, Apáthida	257, 332
Alsórépa	298, 300—302	Apáthavasa	332
Alsózsúk	244, 245, 257	Apród-család, hazsdáti	327
Alsószilvás, Hunyad vm.	93	Arany János	152, 153, 225
<i>Alvinczi Péter</i> : Felelet. Debre-		<i>Aranyas Abc.</i> Kolozsvár. 1674.	165
cen. 1609.	164		

Aranykut, Arankut 306, 311, 321—22, 325—26, 328, 331	Bálint László --- --- --- --- 277
Aranyos folyó --- --- --- --- 253	Bálinth Lajos br. --- --- --- --- 276
<i>Aranyosmegyesi Sámuel</i> : Igaz- ság áldozatja. Kolozsvár. 1745. 172	Ballagi Aladár --- --- --- --- 291
Argyas --- --- --- --- 306, 315	Balog-család --- --- --- --- 318
<i>Arnó János</i> : Az igaz keresztyén- ségről. Jéna. 1741. --- --- --- 165	— <i>György</i> : Kornélius Nepos. Löcse. 1701. --- --- --- --- 165
— —: Paradicsom kertecske. Kolozsvár. 1698. --- --- --- 165	— <i>István, selyei</i> : Temető kert. Várad. 1655. --- --- --- 184
— —: Paradicsom kertecske. Nürnberg. 1724. --- --- --- 165	— —: Uti társ. Várad. 1657. --- 184
Arnim Erzsébet --- --- --- --- 202	— <i>János, patai</i> : Leiki igazga- tás. Utrecht. 1700. --- --- --- 181
<i>Árva, Az</i> --- --- --- --- 370	Bálványosi vár --- --- --- --- 302, 304
Asszonyfalva --- --- --- --- 258, 324	<i>Bándi Mihály</i> : Bujdosók ve- zéere. Leyden. 1716. --- --- --- 165
<i>Asszonyok temető kertek</i> --- --- 165	— <i>Sámuel</i> : Rövid magyará- zat. Franekera. 1690. --- --- 165
<i>Augustana confessio</i> . Jéna. 1740. 165	Bánfi-család --- --- --- --- 304
Ausztria --- --- 21, 22, 42, 111, 132	— cs., bálványosi, németi --- 304
— sajtószabadsága --- --- --- 7	— cs., losonczy 298—300, 305, 308, 318
Bábocs --- --- --- --- 313, 314	Bánffy Dénes --- --- --- --- 281
— puszta --- --- --- --- 313	— — Bethlen Miklósnak --- --- 287
Bábony, Bábon --- 297, 307, 320	— Dénesné, Bornemissza Kata 281, 288
Bács --- --- --- --- 332	— Dénesnek Apafi Mihály --- 287
Bacsányi János 14, 27, 31, 50, 105, 106, 108, 110—14, 116—18, 120— 22, 125, 203—204, 206, 209—12, 220	— — Bethlen Miklós --- --- 284
— Jánosné Baumberg Gab- riella --- --- --- --- 3, 105, 201	— — Bornemissza Anna --- --- 288
Baczkamadarasi-család --- --- --- 321	Bánffyhunyad --- --- --- --- 297, 298
Bád-család, meregíói --- --- --- 315	Bani, Báni --- --- --- --- 303, 304
Baden --- --- --- --- 20, 207, 212	Bánik --- --- --- --- 314
<i>Badics Ferencz</i> : Gyöngyösi István --- --- --- --- 382	Bánya --- --- --- --- 304
Bádoki-család --- --- --- --- 318, 326	Bányabükk --- --- 244, 298, 326, 331
Bagó --- --- --- --- 328	Bányai István --- --- --- --- 175
<i>Bähring Dániel</i> : Clavis diplo- matica --- --- --- --- 349	— Mózes --- --- --- --- 277
Bailius Lajos --- --- --- --- 176	Bár-család, septéri v. kisbudaki 327
Bajorország --- --- --- --- 132	Barancskai-család --- --- --- --- 331
Bajza József --- --- --- --- 228	<i>Bárany György</i> : Gyermekek kézi könyvecskéje. Jéna. 1740. 184
Bakó-család, mikói --- --- --- 318	<i>Baranyai László</i> : Geographiai tudománynak első kezdete. Halle. 1749. --- --- --- --- 170
— cs., patai, györgyfalvi, elekesi 330	<i>Báránnyok vezérlése</i> . Lipcse. 1736. 165
Bala Ferencz, vásárhelyi --- --- 189	Baraz Mihályné --- --- --- --- 259
Baládfi-család, kendi --- --- 321, 324	— Pál --- --- --- --- 259
Balásfi Tamás --- --- --- --- 66, 67	Barbátfalva --- --- --- --- 305
Balási József --- --- --- --- 277	Barcsay Gáspárné, Meggyes Zsófia --- --- --- --- 321
<i>Balassa Bálint</i> : Istenes énekei 165	Barczaság --- --- --- --- 195
— Ferencz, gyarmati --- --- 306	Barczasági szászok --- --- --- 194
Balázsfalva --- --- --- --- 143, 144	
Báld --- --- 313, 322, 326, 328, 330	

- Báré 257, 298, 306, 308, 312, 321, 324, 326, 328, 331
- Barkóczy Sándorné --- 284
- Barlabási-család, héderfái --- 325
- Barrabási-család, héderfái --- 325
- Barta-család, patai --- 330
- Bartáleus-Ujfalva --- 303
- Barth János, szebeni könyvnyom-
tató --- 354
- Basilius István --- 279
- Basta György --- 58
- Bátai György*: Isten kegyelmé-
ben lévő ember. Szeben. 1665. 165
- : Az istenfélő ember kö-
nyörgésére való választétel.
Szeben. 1665. --- 166
- : Lelki próbakő. Szeben.
1666. --- 165
- : Választottak tárgya. Sze-
ben. 1666. --- 165
- Báthory Anna, Suky Jánosné 258,
259, 261, 262
- Gábor --- 62—65, 68, 252
- István, ecsedi 171, 173, 301, 321
- Kristóf --- 94
- Zsigmond --- 57, 60
- Zsófia --- 281
- Bátor-család --- 318
- Bátorfi-család --- 318
- Bátori-család --- 318, 320, 321
- *Mihály*: Halottipraed. gróf
Rhédey László f. Deb reczen.
1664. --- 165
- : Hangos trombita. Deb-
reczen. 1664. --- 165
- Bátos --- 298, 301, 323
- Batthyány Ignác gr. --- 140
- Baumberg Gabriella I. Bacsányi
Jánosné --- 106, 107
- János Flórián 8, 13, 20, 25, 41,
106, 107
- Jánosné I. Rodius Krisztina
Mária ---
- Bazkút puszta --- 328
- Beatrix --- 306
- Bebel-család, pelsőci --- 306
- Bécs 7, 20, 42, 56, 114, 163, 203,
206, 207, 211, 251, 282, 362
- Becse-Gergely nemzetség 244, 323
- Beczói Antal --- 276
- Bedecs 297, 298, 313, 314, 316, 320
- Bedenfi-család, pétertelki --- 319
- Bejthe István*: Postilla. Német-
Ujvár. 1584. --- 166
- Bekefi-család, iklódi --- 329
- Bekény --- 299
- Bél Mátyás --- 169
- Béldi Pál gr. --- 276
- Belényesi Ferencz, várad*: Kö-
nyörgések. Kolozsvár. 1670. 188
- Belgika confessio*. Amsterdám.
1650. --- 166
- Béli-család --- 314
- Bellarminus*: A léleknek Isten-
hez való felmenetele. Bártfa.
1639. --- 166
- Bellényi Zsigmond*: Savanarola
elmékedései. Kassa. 1618. --- 166
- Belleville --- 209
- Beniczki Péter*: Magyar rith-
musok. Kolozsvár. 1700. --- 166
- Benkő Márton, dálnoki*: A ró-
mai viselt dolgokról. Kolozs-
vár. 1702. --- 167
- Bénye --- 332
- Beobachter, Der* --- 206
- Berde J. Mária --- 54, 126, 220
- Berend --- 297, 312—314
- Berkenyes --- 259, 319, 327—329
- Bernaji-család --- 314
- Bese-család, szucsáki v. macs-
kási --- 317, 318
- Besefi-család --- 318
- Besenyey-család, dobokai --- 323
- Bessel Godofred --- 349
- Besseney-család, dobokai, orosz-
fáji --- 326
- Besztercze 143, 147, 195, 199, 246
- Besztercze-Naszód vm. --- 131
- Beszterczei apácák --- 332
- domonkosok --- 332
- grófság --- 305
- országgyűlés, 1610. --- 64
- Bethlen-család --- 244
- cs. (iktári) levéltára --- 335
- Gábor --- 68, 70, 252
- János --- 283, 285
- Jánosné --- 286
- Kata gr., széki gr. Teleki
Józsefné --- 162

- Bethlen Kata*: Bujdosásnak emlékezet köve. Debreczen. 1735. 166
 — Mihály — — — — — 281
 — Miklós gr. — — — — — 163, 283
 — —: Életének leírása — — — 167
 — — Bánffy Dénesnek — — — 284
 — — Gillányi Gergelynek — — — 285
 — Miklósnak Bánffy Dénes — — — 287
 — Péter — — — — — 166
Bethleni Miklós — — — — — 301, 326
Betleni v. Betlemi-család — — — 323
Bettina (Arnim Erzsébet) — — — 202
Bianu János — — — — — 294
Biblia. Várad—Kolozsvár. 1661. 188
 — Visoly. 1589—90. — — — — 189
Bihar vm. — — — — — 297
Bikal 297, 299, 307, 308, 313, 316
Bikali-család — — — — — 308
Bikli János, bikoli — — — — — 304
Birmingham — — — — — 101
Birneji-család — — — — — 315
Biró-család, szucsáki — — — — 318
 — cs., újbudai — — — — — 316
 — Antal — — — — — 259
 — Balázs — — — — — 103
 — Lajos — — — — — 276
Bistrița, Moldova — — — — — 293
Bleibireu G. — — — — — 194
Blumauer Aloysius 12, 13, 16, 17, 22, 24, 28, 32, 108
Bochkor Mihály — — — — — 103
Bócs — — — — — 299
Bocskay István — — — — — 58, 60, 252
Bócz — — — — — 306, 308—311, 319
Bóczy-család — — — — — 311
Bóczyteleki puszta — — — — — 331
Bod Péter — — — — — 162—164, 190
 — —: Magyar lexikon. Kolozsvár. 1746. — — — — — 166
 — —: A szent biblia historiája. Szeben. 1748. — — — — — 166
 — —: Sz. Judas Lebbeus. Szeben. 1749. — — — — — 166
Bodó János: Dialogismussa. Keresd. 1685. — — — — — 165
Bodon — — — — — 329
Bodoni-család, frátai — — — — — 329
Bodonkut — — — — — 315
Boér Elek — — — — — 103
 — Ferencz — — — — — 277
Boér György — — — — — 277
Bogár-család, korpádi — — — — 330
Bogártelke — — — — — 332
Bogáti-család — — — — — 322, 326, 331
Bohatta—Holzmann: Adressbuch. — — — — — 131
Boka család, patai — — — — — 330
Bolgár-család, dátosi, szentkirályi, tuzsoni — — — — — 322, 330
Bona János: Kalauz. Debreczen. 1705. — — — — — 166
Boncz, Boncza-család, frátai — — — 329
Bonczhida — — — — — 257
Bonfinius Antal — — — — — 199, 200
Bongárti-család — — — — — 327
Borbély István — — — — — 280
Borda v. Bordi-család, széplaki 321, 322
Borghese bibornok — — — — — 69
Bornemisza Anna, Apafi Mihályné — — — — — 281—287
 — — Bánffy Dénesnek — — — — 288
 — Kata, Bánffy Dénesné 281, 288
 — Péter: Postilla. Detrekő. 1579—1584. — — — — — 166
Boros György — — — — — 100
Borosnyai Sigmund: Keresztyén ember papi tisztiról. Amsterdam. 1736. — — — — — 166
Boroszlótelke — — — — — 320
Borsa folyó — — — — — 297
 — nemzetség — — — — — 319, 329
 — — — — — 330, 331
Bós — — — — — 316
Bot-család — — — — — 316
Botháza 302, 309, 311, 320, 325, 328, 329
Botházai-család — — — — — 329
 — György — — — — — 302
Botó-család, györgyfalvi — — — — 331
Botos-család, meregjói v. belényesi — — — — — 314
Botosmacskás — — — — — 312, 317
Bozkut — — — — — 324, 326, 328
Bozolnok — — — — — 307
Bozolnoktelke — — — — — 307
Bózsi-család, györgyfalvi — — — 331
Bozsoky Pál — — — — — 276
Bökény — — — — — 297, 299
Bőnye — — — — — 332
Brandenburgi Katalin — — — — — 255

Brassó 137, 143, 147, 196, 199, 294	Cornides Dániel --- --- --- --- 269
— vm. --- --- --- --- 131, 198	Curtius --- --- --- --- 169
Brassói Honterus gimn. kvt. --- 148	Csákány-család --- --- --- --- 331
Brun Friederike --- --- --- --- 123	<i>Csanád alapítása</i> --- --- --- --- 370
Breuer János --- --- --- --- 193	Csáni-család, szentkirályi --- --- 322
<i>Breviculus pyrotechnicus</i> . Nagy-	Csánki Dezső --- --- --- --- 332
szében. 1697. --- --- --- --- 356	Csapai család, eszényi --- --- --- 323
Brukenthal Múzeum --- --- 135, 148	Csath Lajos --- --- --- --- 277
— Sámuel br. --- --- --- --- 140	Cséb-család --- --- --- --- 316
Brünn --- --- --- --- --- 209	Cseh-család --- --- --- --- 321
Bucz --- --- --- --- --- 311	— cs., andrásházi --- --- --- 319
Buczi-család --- --- --- --- 311	— cs., nádasi --- --- --- --- 319
Buda --- --- --- 315, 316, 318, 320	— cs., rődi --- --- --- --- 319, 330
— család, zeléndi --- --- --- 321	— István --- --- --- --- 261
Budai-család --- --- --- 314, 316, 320	— <i>Jakab, csúzi</i> : Lelki böl-
— család, esztyéni --- --- --- 316	cseségre tanító iskola. Deb-
— cs., sárdi --- --- --- 316, 319	reczen. 1680. --- --- --- --- 187
— János --- --- --- --- 252	— —: Edom ostroma. Deb-
Budajt --- --- --- --- --- 322	reczen. 1682. --- --- --- --- 188
Budak --- --- --- --- --- 322, 325	— <i>János, csúzi</i> : Lelki áldozat.
— patak --- --- --- --- --- 300	Győr. 1736. --- --- --- --- 188
Budapest 132—135, 137, 145, 146,	Csehi-család --- --- --- --- 319
362	Csehtelke --- --- 313, 326, 328, 330
Budatelke --- --- --- 298, 306, 315	Csene Péter, szenczi --- --- --- 171
Budatelki-család --- --- --- --- 316	Csenkesz család, szentkirályi --- 314
Bujtul György --- --- --- --- 69	Csepegő-pusztá --- --- --- 316, 317
Bunea Agost --- --- --- --- 291	Csepegőmacskás --- --- --- 317, 319
Burjánosbuda --- --- --- --- 315	Csepegőmacskási-család --- 317, 318
Burjánosbudai-család --- --- --- 316	Csepregi Mihály --- --- --- --- 182
Burjánosóbuda --- --- --- --- 315	Cserai Farkas --- --- --- --- 366
Burjánosoláhbuda --- --- --- --- 315	— <i>Mihály</i> : Históriaja. --- --- 239
Buschmann Josepha --- --- --- --- 23	Cserényi-család, balázsfalvi --- 318
Butkai-család --- --- --- --- 328	Csergöd --- --- --- --- 294
Butó-család, györgyfalvi --- --- 331	<i>Cseri János, apáczai</i> : Magyar
Buza --- --- --- --- --- 306	encyclopaedia. Utrecht. 1653. 164
<i>Buzinkai György</i> : Elveszett bü-	— —: Magyar logikácska.
nős. Amsterdam. 1735. --- --- 167	Gyulafejevárv. 1654. --- --- --- 165
— —: Rövid oktatás. Debre-	Csesztve --- --- --- --- 328
reczen. 1739. --- --- --- --- 167	Csezeliczky-család, szilvási --- 327
Buzlai Mózes, gergelylaki --- --- 306	<i>Csiba Márton, tejfalvi</i> : Romano-
Buzna Lázár --- --- --- --- 274	categoria. 1637. --- --- --- --- 186
Bürger Gottfr. Ágoston --- --- 21	Csicse --- --- --- --- 299, 315
Büzkut --- --- --- --- --- 324	Csicsei-család, kismeregyói --- 315
<i>Canisius Péter</i> : Katekésis. Bécs.	Csicsovár --- --- --- 293, 301, 302
1604. --- --- --- --- --- 189	Csík vm. --- --- --- --- 131, 293
<i>Carpentier</i> : Alphabetum Tyro-	Csiki-család --- --- --- --- 319
nianum --- --- --- --- --- 349	Csiksomlyó --- --- --- --- 56, 59, 64
Chateaubriand Ferencz Ágoston 38	Csiksomlyói zárda kvtára --- --- 84
Collin Mátyás 108, 111, 202, 207	Csikszereda --- --- --- --- 143
Corneli Péter --- --- --- --- 276	Csinkó --- --- --- --- 299

<i>Csipkés György, komáromi:</i>	<i>Dacia</i>	200
Pápastaság ujsága. Kolozsvár.	Dăianu Illyés	296
1671. --- --- --- --- --- 174	Dámos	299
---: Prédikációk. Szeben.	Dank	315
1666. --- --- --- --- --- 174	Darabos-család, andrásházi	319
---: Teologia. Utrecht. 1653.	--- cs., budai	316
Csire-család, álmosdi --- --- --- 314	--- cs., gyósmacsikási	317
Csiszér János --- --- --- --- 277	--- cs., suki	319, 325
<i>Csobánezy kuruczasszonyok</i>	--- cs., újbudai	318, 319
Csol-család, valkai v. szent-	Darlaczi v. Darlaszi-család	327
mihálytelki --- --- --- --- 310	Darócz --- --- --- --- 194, 332	
Csomaíai-család --- --- --- --- 319	Dávid-család, zutori --- --- --- 307	
<i>Csombor Márton: Itinerarium.</i>	--- Ferencz --- --- --- 278, 279	
Kassa. 1620. --- --- --- --- 187	---: Az egy Istenről. Ko-	
---: Udvari iskola. Bártfa.	lozsvár. 1571. --- --- --- --- 167	
1623. --- --- --- --- --- 187	---: Az egy atya Istenről.	
<i>Csontvár</i> --- --- --- --- --- 370	Kolozsvár. 1570. --- --- --- --- 167	
Csornok-család, papfalvi --- --- --- 320	---: Hetvenegy praed. Gyula-	
Csoronk, Csorong-család, pap-	fejérvár. 1569. --- --- --- --- 167	
falvi --- --- --- --- --- 320, 329	---: Rövid magyarázat --- 99	
Csucsá --- --- --- --- --- 299, 315	---: Vallástétel Károli Péter	
<i>Csulak Sámuel, dobrai:</i> Lelki	és Mélius ellen. Kolozsvár.	
olaj. Kolozsvár. 1730. --- --- --- 168	1571. --- --- --- --- --- 167	
Csupor Miklós (monoszlai), er-	Deák-család, csepegőmacskási	317
délyi vajda 258, 304, 305, 310, 312,	--- Albert --- --- --- --- --- 103	
324, 327	--- Farkas --- --- --- --- --- 381	
<i>Czanaki Máté: A döghalálról.</i>	Deáki-család --- --- --- --- --- 319	
Kolozsvár. 1634. --- --- --- --- 188	<i>Debreczeni disputa</i> --- --- --- --- 278	
<i>Czeglédi István: Barátságai dor-</i>	--- János: Igaz keresztyén. Deb-	
gálás. Kassa. 1663. --- --- --- --- 188	reczen. 1615. --- --- --- --- --- 167	
---: Csatázó léleknek lelki	--- Péter --- --- --- --- --- 173	
diadalma. Kassa. 1659. --- --- --- --- 188	Dedrád --- --- --- 298, 300, 302, 304	
---: Dagon ledőlése. Ko-	Dedrádszéplak 298, 300, 302, 326	
lozsvár. 1670. --- --- --- --- --- 188	Degen J. W. --- --- --- --- --- 114	
---: Egy katolikus és egy	Deiderici János --- --- --- --- --- 356	
kalvinista beszélgetése. 1659.	Demeter János --- --- --- --- --- 276	
---: Malak doktor. Sáros-	--- <i>Márton</i> : A szentháromság-	
patak. 1659. --- --- --- --- --- 188	ról. Kolozsvár. 1732. --- --- --- --- 168	
---: Az ország romlásának	Demsusi templom --- --- --- --- --- 94	
okairól. Kassa. 1659. --- --- --- --- 188	Dénes, tárnokmester és nádor 299	
---: Redivivus Jafetke. Kassa.	Dengelegi Pongrácz özvegye	
1669. --- --- --- --- --- 168	Klára --- --- --- --- --- 305	
---: Sion vára. Sárospatak.	Denis János Mihály --- --- --- --- 16, 21	
1675. --- --- --- --- --- 188	<i>Derecskei Ambrus: A sz. Pál</i>	
---: Veres tromfosdit játszó	apostol levele. Debreczen.	
sandal barát. 1668. --- --- --- --- 189	1603. --- --- --- --- --- 168	
Czerjék-család, bodogi --- --- --- 327	Derite, Deréte --- --- --- 297, 298, 313	
Czigányfalva --- --- --- --- 299, 315	Dés --- --- --- --- --- 143	
Czikó-család, veresmarti --- 314, 331	Deselvics István --- --- --- --- 173	
Czirmes Bálint --- --- --- --- --- 196	Dési-család, csehi, iklódi --- 329	

Detrehi-család, pókai	324	<i>Drégelypalánki János: Sacra</i>	
Déva	143	<i>medicina. Kassa. 1668.</i>	168
Dezmér	244, 313	<i>— — : Speculum mysticum.</i>	
Dezméri-család	313	<i>Kassa. 1668.</i>	168
Dézi-család, patai, mérai v. rődi	330	Drobroniki I. Olasz	
Dezső-cs., patai, mérai, rődi	321, 330	Duna folyó	199
Dezső—Cseh cs., rődi	330	Dunántúl	127
Dezsőfalva	307, 313	Dunántúli Történetkedvelők Társasága	380, 382
Dezsőfi-család	304	Eberl	11, 12, 14—16, 106
— cs., losonczi	299, 301, 304, 323, 327, 331	Egerbegy	332
— cs., patai	319, 320, 324	Egeres	332
— Ilona	301	Egrovary Mária Anna	23
— László, losonczi	301, 321	Eichendorf József	202
— Zsigmond	301	<i>Elatus animus dire afflictus</i>	84
Dienessi-család, szentmihályfalvi	327	<i>Életnek és halálnak kenyere.</i>	
<i>Diest Henrik: Dávid parittyája.</i>		1721.	168
Fejérvár. 1658.	168	<i>Elfen Miklós: Nagy tűz kis szikrája.</i>	180
Dijon	209	Elves, Elyves	309, 323
Dimény Elek	276	<i>Ember Pál, debreczeni: Garizim és Ebal. Kolozsvár. 1702.</i>	167
Diódi-család	327	— — : Sz. Siklus. Kolozsvár. 1700.	167
— Mihály	312	Eminescu Mihály	217
Diós	297, 316, 330	Encsel	315
Diósmacskás	311, 317, 320	Encseli-család	315
Diószegi János	170	Endes Miklós	103
Dobai-család	307	Endre II.	194, 299, 303
<i>Dobner Ábrahám: Sopronyi piros tyukmony. Kassa. 1719.</i>	184	— III.	195
Doboka vm.	297	Enyedi Dávid	276
Dobokai-család	314	— <i>György: A szentháromságról. Kolozsvár. 1619.</i>	168
— Antal	277	— <i>János: Mennyei szó. Várad. 1652.</i>	168
Dobszai-család	313	— <i>M. János: Arany bánya. Szeben. 1665.</i>	168
— cs., gyerőmonostori	314	Eperjes	332
Domb	300	Ercse	321, 326
Dombai-család	329	Ercsei-család	321
Dombi-család, szucsáki	318	Érd	332
Dombrai-család	319	Erdély 56, 57, 59—65, 68—70, 127, 194, 198—99, 244—45, 247, 251, 265, 278, 282, 293, 333, 363, 380—82	
Domokos István	276	Erdélyi alvajda I. Thelegdi István	
Domoniki-család	314	— András	252
Dorgó-család, nádasi	319	— Anna, somkerek	324
<i>Dorner Béla: Az erdélyi szászok mezőgazdasága</i>	194	— család	307, 310
Dózsa cs., szentmártonmacskási	317	— cs., galaczi	326
— cs., szucsáki	317, 318		
Drágan Miklós	294, 295		
Drági-család	328		
<i>Drégelypalánki János: Catena salutis. Kassa. 1667.</i>	168		
— — : Conciones in catechesin palatinam. Kassa. 1667.	168		

- Erdélyi család, gyulai --- 318
 — cs., somkerei --- 324, 325, 330
 — cs., tamásfalvi --- 308
 — István, somkerei --- 324
 — János, somkerei 258—9, 310, 324
 — Jánosné (somkerei), Szi-
 lágyi Justina --- 258, 324
 — káptalan --- 299, 332
 — könyvtárak --- 127
 — kath. püspök I. Kováts
 Miklós, Naprági Demeter,
 Szentandrásy István, Veronai
 Gábor ---
 — lázadás, 1467. 301—2, 305, 308,
 312, 323, 324, 329
 — Márk, herepei --- 305
 — Márton somkerei 258, 310, 324
 — *Múzeum* --- 382
 — Múzeum-Egyesület 127, 128 377
 — Nemzeti Múzeum kv. --- 135
 — — levéltára --- 257
 — oláhság --- 199
 — Pál --- 149, 191
 — szászok --- 194
 — Tamás, somkerei --- 258
 — Tamásné (somkerei), Suky
 Orsolya --- 258
 — *Történelmi Értesítő* --- 200
 — vajda I. Csupor Miklós, Jakcs
 Mihály, Losonczy Dezső ---
 Erdélyrészi Jogászegyesület --- 102
 Erdő-család, csávási --- 321
 — cs., erdőszentgyörgyi --- 321
 Erdőfalva --- 313
 Erdős-család, mániki, széplaki 326
 Erdősi-család --- 321
 Erdődi Béla --- 103
 Erked --- 300, 302—305
 Erzsébet hercegnő --- 19
 — királyné --- 302, 312
 Erzsébetváros --- 143, 144
 Eskelei-család, újbudai --- 316
Esküvő --- 370
 Espán-család --- 314
 Esztána --- 313, 314, 320
 Esztyéni-család --- 316
 — cs., budai --- 316
 — cs., sárdi --- 319
Evangéliumok és epistolák. Sze-
 ben. 1597. --- 169
 Evinger József --- 276
 Faragó 298, 300, 309—10, 312, 319,
 321, 323—27
 — család, berkenyesi --- 328
 Faragói-család --- 327
 Farkas-család, harinnai v. szé-
 szármái 304, 305, 310, 323, 326
 — Ábrahám --- 276
 — Jánosné, harinnai --- 322
 — Lajos --- 102
 — Tamás --- 276
 Farnas, Farnos 297, 307—9, 311, 319
 Farnasi-család --- 308
 — Benedek --- 309
 — János --- 309
 Fejér István, haralyi 362—63, 365—66
 — János, haralyi 362—363, 365—
 367, 369
 — Miklós, csikszentléleki --- 69
 Fejérd --- 297, 320, 331
 Fejérdi-család --- 320
 — István --- 320
 — Márton --- 68
 Fejes-család, gyekei v. heteni --- 327
 Fekete-család, újbudai --- 316
 — István, szenczi --- 178
 — Simon --- 277
 Feldiődi- v. Feldiőgi-család --- 327
Félegyházi Tamás: Katekésis.
 Debreczen. 1583. --- 169
 — —: A keresztyéni igaz hit
 részéről. Debreczen, 1588. --- 169
 — —: Uj testamentom. Deb-
 reczen. 1586. --- 169
 Felek --- 331
 Felefark --- 331
 Felelfarkai-család --- 331
 Felgyógy --- 293
 Felgyógyi-család --- 327
 Felnádasi-család --- 318
 Felsőild, Felsőfüld 299, 309, 310
 Felsőgárd --- 274
 Felsőgeledén --- 300, 302
 Felsőjárjai-család --- 328
 Felsőmacskási-család --- 317
 Felsőnádasi-család --- 318
 Felsőnyulas --- 322, 330
 Felsőrépa --- 298, 300—302
 Felsősjó 301, 302, 304, 305, 321, 323
 Felsősuk --- 244, 245, 257

Felsőszuki-család	325	Forrai-család	321
Felsőszilvási templom	93	Forró György	62
Fenes	305, 332	— <i>Pál</i> : Nagy Sándor dolgai- ról. Debreczen. 1619.	169
Ferdinánd II.	70, 71	Forrói-család	321
Ferencz I. 19, 24, 209, 211, 266, 270		Forster Antonia	23
Ferenczy Sándor	357	Fouqué Frigyes, de la Motte	202
Ferentz Antal	277	Földvár	199
Feuchtersleben Ernő br.	114	Földvári-család	319, 328
Ficker Ferencz	336, 343—350	Franck Bálint	356, 357
Ficsor-család, macskási	317	Franziás-család, hosszuaszoói	322
Ficz-család, telegdi v. meregyói	315	<i>Franke Hermann</i> : Életnek re- gulái. Halle. 1711.	171
<i>Fiducia in Deum</i>	84	Franzius Farkas	169
Figedi, Figödi-család	328	Fráta	244, 298, 329, 330
<i>Filep János, bökényi</i> : Mennyei lámpás. Utrecht. 1652.	166—167	Frátai-család	328, 329
<i>Filepszállási Gergely</i> : Magya- rok fegyvere. Kassa. 1694.	169	— Gergely	325
Fink József	277	<i>Freilinghusius Anastas</i> : A ke- resztyéni tudományról. Halle. 1713.	169
Firtos Ferencz	178, 280	Frendl Dénes	277
Fizkut	300, 322—27, 329	— Ferencz	277
Fizkuti-család	327	Friderici János	356
Flandria	194	Frölich Dávid	193
Fodorházi-család	330	Füger Henrik	202
Fogarás	143, 144	Füld	297, 299, 307—311, 315
— vm.	131	Fülöp István, őri	366—368
<i>Fogarasi Ferencz</i> : Kis keresz- tyény. Gyulafejérvár. 1654.	169	<i>Füsüs János</i> : Királyok tüköre. Bártfa. 1626.	169
— János	222	Füzkut	298, 300, 322—327
Fogas-család, szentpáli	319	Gábor Ignác	151
Folberth Frigyes	277	Gajzágó Kristót	277
<i>Fontes Rerum Transylvanica- rum</i>	379	Gál József	276
Forgács Simon	190	Galacz	311, 326
Forgácskut	306	Galaczi-család	318
Forgoláni-család, fejrői	320	— cs., kozmatelki, oroszfajai, girolti	326
— István	320	Gállfy János	253
<i>Fóris Ferencz, otrokocsi</i> : Idves- séges beszélgetések. Kolos- vár. 1683.	180	Gállfi-család, frátai	329
— —: Imádsági. Kolosvár. 1682.	180	— János	370
— —: Az Istennel járóknak tökéletességek. Nagyszombat. 1699.	180	Gálos Rezső	243
— —: A jó lelkiismeretnek tanubizonyossága. Kassa. 1694.	180	<i>Gálszécsi István</i> : Keresztyéni tudományról. Krakkó. 1538.	169
— —: Róma. Nagyszombat. 1698.	180—181	Gáltói-család, mániki	331
— —: A tévelygő juhról való préd. 1694.	180	— cs., toldalagi	324, 326
Fornasi család	308	Gandersheimi Hrosuitha	242
		Garai János	229
		Garibaldi	100
		Gasner János	356
		Gatterer János Kristóf	339, 349

Gatterer János Kristóf: <i>Elementa artis diplomaticae</i> --- --- --- 343	Greising Czirill --- --- --- 254
Gebárt-család, szilkereki --- --- 320	Greville --- --- --- 101
Geledén 228, 300—302, 321, 323	Gruber Gergely --- --- --- 339, 349
<i>Genealogiai Füzetek</i> --- --- --- 247	Gvevarai Antal --- --- --- 170, 183
Genemacskás --- --- --- 317	Guti család --- --- --- 329
Gentz Frigyes --- --- --- 202	Guul János --- --- --- 351
Geréb-család, vingárti --- --- --- 304	---: <i>Chronologia</i> --- --- --- 352
Gereblyés-család, szucsáki --- --- 318	Gyalai-család --- --- --- 318
Gerendi-család --- --- --- 326, 331	Gyalakuti-család --- --- --- 304, 310
Géresi-család --- --- --- 307	--- cs., szentannai --- --- --- 322
Gergely Sámuel --- --- --- 288	--- Balázs --- --- --- 323
Gergelyfi I. Gyerőfi --- --- ---	--- Miklós --- --- --- 323
Gerger-Monostora --- --- --- 313	--- Péterné --- --- --- 322
<i>Gerhárd János: Könyörgései.</i>	Gyalu --- --- --- 282, 332
Kolozsvár. 1744. --- --- --- 170	Gyapot-papir --- --- --- 346
---: Szent elmékedései.	Gyarmati Miklós --- --- --- 182
Bártfa. 1710. --- --- --- 170	Gyeke 298, 300, 302—3, 306, 308, 320, 325, 327—28
Gernyeszeg --- --- --- 324	Gyéres --- --- 313, 326, 328, 330
Gertrud --- --- --- 300	Gyerőfi-család, gyerővásárhelyi 319, 320, 330
<i>Gervard: Syglarum Romanum</i> 349	--- cs., méhesi --- --- --- 312, 325
Gessner Salamon --- --- --- 10	--- cs., szamosfalvi 313, 314, 329—31
Geszti János --- --- --- 324	Gyerőmonostor --- --- 297, 298, 312
Gesztrágy --- --- --- 320	Gyerővásárhely --- --- 313, 314, 320
Gesztrágyi cs. 314, 316, 318, 320, 331	Gyerővásárhelyi-család --- 313, 314
--- cs., szentkirályi v. topaszentkirályi --- --- --- 318, 327	Gyógi-család --- --- --- 327
Geyder Georgius --- --- 96—98, 192	--- Mihály --- --- --- 312
<i>Gidófalvi János: Beszélgetései.</i>	Gyós --- --- --- 316
Kolozsvár. 1744. --- --- --- 170	Gyósmacskás --- --- --- 317
Gidófaiv István --- --- --- 359	Gyöngyösi István --- --- --- 382
Gilbert Miklós --- --- --- 209	--- <i>László: A keresztyén val-lásnak fundamentomi.</i> Utrecht. 1657. --- --- --- 170
Gillányi Gergely --- --- --- 281, 282	Győr --- --- --- 69, 70
--- Gergelynek Bethlen Miklós 285	--- Monostora --- --- --- 313
Gindesch Pál --- --- --- 356	György Aladár --- --- 129, 134, 145
Girolti-család --- --- --- 318	Györgyfalva 306, 313, 323, 330—31
Gledény 298, 300—302, 321, 323	Györgyfalvi-család --- 306, 320, 331
Gleim János Vilmos --- --- --- 21	Győrői Mihály --- --- --- 277
Goethe --- --- 10, 44, 111, 123, 124	Gyula --- --- --- 311, 320
Gorbó --- --- --- 332	Gyula-család, septéri és mo-nyorósi --- --- --- 327
Gorbófő --- --- --- 332	Gyulafehérvár 62, 64, 94, 135, 143, 144, 147
Gorbói-család --- --- --- 319	Gyulafehérvári kápt. ltár. --- --- 193
Gorbóvölgy --- --- --- 332	--- székesegyház --- --- --- 60
<i>Gosztonyi-kodex</i> --- --- --- 382	Gyulafi-család, gyulai --- --- --- 318
Gottsched János Kristóf --- 7, 21	--- cs., szentpáli --- --- --- 319
Göttingen --- --- --- 163, 190	Gyulai-család --- --- --- 311, 318
Grécourt János József --- --- 28	
Greguss Ágost --- --- --- 233	
Greiner Karolina I. Pichler Karolina --- --- ---	

- Gyulai-család, gyulai és macskási --- --- --- --- 317
 — Pál --- --- --- --- 234
 — *Sámuel gr.*: Hadi készület. Szeben. 1750. --- --- --- 163, 170
 Hacza-család, sárdi --- --- --- 319
 Hadrévi-család --- --- --- 319
 Hafner József --- --- --- 106, 212
 Hahn Ferencz József --- --- --- 349
 Halastó I. Köteleni, Suki --- --- ---
 Halaváts Gyula --- --- --- 95
 Haller István gr. --- --- --- 276
 — *János*: Hármass historia. Kolozsvár. 1695. --- --- --- 170
 Halmágyi István --- --- --- 163, 190
Halotti predikációk --- --- --- 170
 Hamar-család, budai --- --- --- 316
 — cs., újbudai --- --- --- 318
 Hammer József báró --- --- --- 206
 Hangsúlyos verselés --- --- --- 75, 150
 Haranglábi-család --- --- --- 325
 Harasztos --- --- --- 300, 302—305
 Hárómszék vm. --- --- --- 131, 293
 Haschka Lőrincz Lipót 16, 27 43
 Hatczaki-család, sárdi --- --- --- 319
Házi János: Enwarul asikin. Kassa. 1626. --- --- --- 170—171
 Héderfái-család --- --- --- 321, 327
 — István --- --- --- 305
 — Mihály --- --- --- 304, 305
 Hegedüs István --- --- --- 280
Hegedüs János, mikolai: Biblia tanúi. Utrecht. 1648. --- --- --- 178
 — —: Lelki prebenda. Utrecht. 1648. --- --- --- 178
 — —: Szentek napi száma. Utrecht. 1648. --- --- --- 178
 — —: Tüzes oszlop. Utrecht. 1648. --- --- --- 178
 Hegrad Frigyes --- --- --- 17, 23
Hegyesi István: Kegyesség nagy titka. Kolozsvár. 1686. --- --- --- 171
Hegyfalusi György: Száz levelű rózsza. 1729. --- --- --- 171
 Heidelberg --- --- --- 96—98, 192
 Helmeczi István --- --- --- 178
Hellopeus Bálint: A ker. hitnek 3 fő articulussairól. Debreczen. 1574. --- --- --- 186
 Heltai Gáspár --- --- --- 189, 289
 Heltai Gáspár: Agenda. Kolozsvár. 1559. --- --- --- 171
 — —: Biblia. Kolozsvár. --- 171
 — —: Chronica. Kolozsvár. 1575. --- --- --- 171
 — —: Vigasztaló könyvecske. Kolozsvár. 1553. --- --- --- 171
Helvetica confessio. Kolozsvár. 1747. --- --- --- 171
 Hencz-család --- --- --- 316
 — cs., budai --- --- --- 319
 — cs., újbudai --- --- --- 318, 330
 Henke-család, györgyfalvi 320, 321, 331
 — Zsófia, györgyfalvi --- --- --- 323
 Herder --- --- --- 232, 233
 Herepei Márk --- --- --- 305
 Herked --- --- --- 303
 Herlicius naptára --- --- --- 193
 Hesdát --- --- --- 298, 305, 329
 Hévszamos --- --- --- 332
 Hidegszamos --- --- --- 332
 Hintelke --- --- --- 313—315
 Hirschler József --- --- --- 379
Historiája a magyarországi ekklesiák üldöztetésének --- --- --- 171
Hodászi Lukács: Hal. beszéd Báthory István f. 1615. --- --- --- 171
 Hodos --- --- --- 299
 Hodosfalu --- --- --- 299
 Hoffhalter Rudolf --- --- --- 289
 Hontelke --- --- --- 332
 Horánszky Lajos --- --- --- 5
 Hormayr József br. --- --- --- 108
Hornius György: Szent genealogia. Várad. 1658. --- --- --- 171
 Hortlaka --- --- --- 299, 309
 Horvát-család, adámosi --- --- --- 327
 — cs., kórógyi --- --- --- 320
 — cs., razvai --- --- --- 325
 — cs., újbudai --- --- --- 316
 — *Ferencz*: Apologia fratrum unitariorum. Kolozsvár. 1700. 171
 Horvátország --- --- --- 245
 Hosszuaszói-család --- --- --- 328
 — Ferenczné (besenyői), Suky Potentiana --- --- --- 258, 261
 Hosszutóthy László --- --- --- 70
 Hosszumacs-kás --- --- --- 316, 317
 Hosszutelke --- --- --- 329

- Hosszutelki-család, botházai --- 329
 Hosdát --- --- --- 298, 305, 329
 Hozsdáti-család, frátai --- --- --- 329
 Hrosuitha --- --- --- 242
Hunnius Miklós: Rövid és fundamentomos trakta. 1690. --- 172
 Hunyad vm. --- --- --- 93, 282
 Hunyadi-család --- --- --- 300, 304
 --- Ferencz --- --- --- 175
 --- János 302, 303, 305, 306, 312
 --- Klára --- --- --- 305
 --- Mátyás 55, 198, 258, 301—2, 304—5, 310, 312, 321, 323—25, 328
 Hunyadvár --- --- --- 297, 298
 Hunyadvári uradalom --- --- 298, 299
 Huszár József --- --- --- 277
 --- levéltár --- --- --- 245
 Huszt --- --- --- 285, 286
 Huszti István --- --- --- 165, 166
 Hutter Frigyes --- --- --- 276
 Ida --- --- --- 298, 303, 304
Idvesség rendje --- --- --- 172
Igasság áldozatja. Kolozsvár. 1745. --- --- --- 172
 Igyártó-család --- --- --- 315
 Iklódi-család --- --- 322, 327, 329
 --- Márta, Szentgyörgyi Györgyné --- --- --- 329
 --- Márton --- --- --- 329
 --- Mártonné, Potenciána aszszony --- --- --- 329
 Illés-család, szucsáki --- --- --- 316
 Illyési család, szucsáki --- --- --- 318
Imádságos könyvecske. Jena 1735. --- --- --- 172
 Imrefi-család, szerdahelyi --- --- 302
 Inaktelke --- --- 313, 314, 316, 320
 Inaktelki-család --- --- --- 314
 Incel --- --- --- 315, 319
 Inseli-család --- --- --- 315
Inczédi József: Liliomok völgye. Szeben. 1745. --- --- --- 172
 Indáli-család --- --- --- 318
 Intze István --- --- --- 361, 368
 Ipot fia András --- --- --- 303
 Iskoladramák --- --- --- 84
 Ispán-család --- --- --- 314
 --- cs., középlaki v. szentkirályi 307
 Istvánfi-család, kémeri v. középlaki --- --- --- 307
 Ivánkafi-család --- --- --- 328
 Ivánteke --- --- --- 309
 Iványi Béla --- --- --- 277, 354
Jajcza --- --- --- 370
 Jakab angliai király --- --- --- 172
 --- Elek --- --- --- 278—280, 381
 Jakabfi, Jakcs-család, kusali --- 331
 --- Miklós --- --- --- 277
 Jakabos Máté, kisnyujtódi --- --- 254
 Jakcs Mihály (kusalyi), erdélyi vajda --- --- --- 305
 Jákótelke 299, 309, 310, 312, 313
 Jaksics-család, nagylaki --- 308—310
 Jancsó Gáspár --- --- --- 254
 --- István --- --- --- 254
 Janka, Jankafi-család, ősi, palatkai 328
 Jankafi-család --- --- --- 323
 János, Tamás fia --- --- --- 304
 --- Zsigmond --- --- 94, 279, 291
 Jánosi-család, szucsáki --- --- 318
 --- cs., vásárhelyi --- --- --- 314
 --- György --- 265, 267, 274, 333
 --- Györgyné, szentmártoni --- 322
 Járai-család --- --- --- 326, 328
 Jegenye --- --- --- 332
 Jékey Dániel --- --- --- 103
Jesuita paterek titkai. Várad. 1657. --- --- --- 172
 Johankafi-család --- --- --- 328
Jókai Mór: Erdély aranykora. 239
 Jósika Imre b. --- --- --- 276
 --- János b. --- --- --- 266
 József II. --- --- --- 7, 339
 Józsefmacskás --- --- --- 317, 318
 Józsefmacskási-család --- --- --- 317
 Kabos-család, gyerőmonostori, deritei --- --- 312—315, 319
 --- Gáspárné (gyerőmonostori), erdőszent-gy. Meggyes Zsófia 321
 Kacsics-nemzetség --- 300, 302—304
 Kaiser Nepomuk János 336, 339, 340, 350
 Kajántó --- --- --- 330, 332
 Kajtor-család, deveçseri, széplaki 326
 Kakas-család, frátai, botházai v. kakasfalvi --- --- --- 328, 329
 Kalatai-család --- --- --- 315
Káldi György: Biblia. Bécs. 1626. 172
 --- : Dominicalis prédikációk. 1631. --- --- --- 172

- Káldi György*: Halotti prédikációk. Bécs. 1629. --- 172
Kalendárium. Bártfa. 1638. --- 193
 Kálnai Mihály --- 253
 Kalocsai érsek I. Naprági Demeter --- --- --- --- ---
 Kalota --- --- --- --- --- 299, 315
 — folyó --- --- --- --- --- 297
 Kalotai-család --- --- --- --- --- 315
 Kalotaszeg 282, 297, 307—310, 312, 314, 316, 326
 Kalotaszegi-család --- --- --- --- --- 310
 Kalotaszegvára --- --- --- --- --- 298
 Kalotaszentkirály --- 397, 313—315
 Kalotaujfalu --- 299, 308—311, 319
Kalotsa János, debreczeni: Conciliatorium biblicum. Utrecht. 1658. --- --- --- --- 167—168
 — —: Isten ajándékával való kereskedés. Debreczen. 1693. 167
Kalvin János: Institutio. Hanau. 1624. --- --- --- --- --- 173
 — —: Katekizmus. 1695. --- 173
 Kályán --- --- --- --- 244, 257, 259
 — -család, gyekei --- --- --- --- 327
 Kályáni-család, ródi --- --- --- --- 330
 Kamarás --- --- --- --- 301, 303
 Kantz Zsigmond --- --- --- --- 213
 Kanyaró Ferencz --- --- 278—280
 Kapisztrán János --- --- --- --- 57
 Kapus patak --- --- --- --- 320
 Kara --- --- --- --- 318, 320, 331
Karácsonyi János: Száz ezer baj 199
 Karádi Pál --- --- --- --- 280
 Karánsebes --- --- --- --- 57, 58
 Karaszeg Ignác --- --- --- --- 276
 Karatsai Sándor gr. --- --- --- --- 277
 Karátsoni Kristóf --- --- --- --- 277
 Károly I. --- --- --- --- 303
 — VI. --- --- --- --- 195
 — főherczeg --- --- --- --- 20, 201
 — *Erzsébet* --- --- --- --- 370
Károlyi Gáspár: Biblia. Visoly. 1589. 1590. --- --- --- --- 173
 — *Péter*: Az apostoli credo magyarázása. Debreczen. 1600. --- --- --- --- 173
 — *Susanna* halotti pompája. Gyulafejérvár. 1624. --- --- --- --- 173
 Kassa --- --- --- --- --- 139
 Kászoni Ferencz --- --- --- --- 277
 — *János*: Rövid igazgatás. Gyulafejérvár. 1647. --- --- --- --- 174
 Katona --- 298, 300, 302, 304, 327
 — *István, gejeji*: Gradual. Gyulafejérvár. 1636. --- --- --- --- 170
 — —: Magyar grammatikácska. Gyulafejérvár. 1645. --- --- --- --- 170
 — —: Titkok titka. Gyulafejérvár. 1645. --- --- --- --- 170
 — —: Válság titka. Várad. 1645—49. --- --- --- --- 170
 — Lajos --- --- --- --- 242
 Kecset, Köcset --- --- --- --- 311, 332
 Kecseti-család --- --- 311, 318, 328
 — András --- --- --- --- 312
 — *Andrásné, Szentkirályi Ilona* --- --- --- --- 312
 — --- --- --- --- 322
 — Istvánné --- --- --- --- 322
 — László --- --- --- --- 311, 312
 — *Lászlóné, farnasi Veres Anna* --- --- --- --- 311
 — Péter, váci püspök --- --- --- --- 312
 Kecsetszilvás --- --- --- --- 307
 Kecsetszilvási-család --- --- --- --- 318
Kecskeméti János: Daniel profetziája. Debreczen. 1621. --- 174
 — János: Prédikációk. 1615. 174
 Keczei-család --- --- --- --- 307
Kegelius Filep: Elmékedései. Bártfa. 1639. --- --- --- --- 173
 — —: Elmékedései. Kolosvár. 1738. --- --- --- --- 173
 Keleczel --- --- --- --- 307—311, 319
 Kelemen-havas --- --- --- --- 300
 — Lajos --- --- --- --- 200, 246, 261
 — pápa VIII. --- --- --- --- 57
 — Zsigmond, nagyernyei 265—270, 273, 274, 276, 277, 333
 Kemecz, Kemöcz, Kömecz-család, gyekei, szentgyörgyi, szentiváni --- --- --- --- 327
 Keméndi-család --- --- --- --- 314
 Kemény-család, gyerőmonostori 312
 — Ignác b. --- --- --- --- 268, 273, 276
 — János --- --- --- --- 163, 281
 — —: Életének maga által való leírása --- --- --- --- 173
 — József gr. --- --- --- --- 318
 — Karolina b. --- --- --- --- 191
 — Katalin b. --- --- --- --- 191

Kemény Pál b. --- --- --- 191	Kis-család, krasznai --- --- --- 314
— Simon b. --- --- --- 361, 362	— cs., sárdi --- --- --- 319
Kémeri-család --- --- --- 313	— cs., szucsáki --- --- --- 318
— cs., középlaki --- --- --- 307	— cs., valkói --- --- --- 310, 318
Kempis Tamás --- --- --- 182	— <i>Miklós, tótfalusi</i> : Ment-
— — : Kristus követéséről.	sége. Kolozsvár. 1698. --- --- 187
Nagyszombat. 1738. --- --- --- 173	— Teréz --- --- --- 368
Kendi-család --- --- --- 324, 331	Kis—Cseh-család, ródi --- --- 330
Kentelkei-család --- --- --- 303	Kisanarcsi-család --- --- --- 329
Kerekes-család, szucsáki --- --- 318	Kisbermen-puszta --- --- 299, 315
Kereli v. Kerelői-család --- --- 321	Kisbuda --- --- --- 315, 316
Kerelői-család --- --- --- 328	Kisbudai-család --- --- --- 316
Keresd --- --- --- 284, 285	Kisbudak --- --- --- 325
Keresszegi István --- --- --- 176	Kiscség --- --- --- 300, 324, 325
— — : A keresztyén hitnek ága-	Kisfaludi-család, ombozi --- --- 325
zatairól. Várad. 1640. --- --- 173	Kisfaludy Sándor --- --- --- 233
Keresztyénfalva --- --- --- 198	Kisfenes --- --- --- 298, 305
Kereszturi-család --- --- --- 316, 330	Kisfráta-puszta --- --- --- 329
— <i>Pál</i> : Csecsemő keresztyén.	Kisfülpös 298, 304, 309, 312, 323
Gyulafejevárad. 1638. --- --- 173	Kiskalata --- --- --- 309, 310, 312
— — : Egyenes ösvény. Várad.	Kiskapus --- --- --- 320
1653. --- --- --- 173	Kiskapusi-család --- --- --- 314
— — : Egyenes ösvény. Sze-	Kisküküllő vm. --- --- --- 131
ben. 1744. --- --- --- 173	Kismeregyó --- --- --- 299, 315
— — : Felserdült keresztyén.	Kisnyulas 298, 300, 303, 312, 321—23
Várad. 1645. --- --- --- 173	Kissajó 298, 301—2, 304—5, 321, 323
— — : Lelki legeltetés. Várad.	Kissármás --- --- --- 309, 324
1645. --- --- --- 173	Kissebes --- --- --- 299
— — : Mennyei társalkodás.	Kiss Géza --- --- --- 103
Kolozsvár. 1722. --- --- --- 173	— István, R. --- --- --- 256
Kermelics --- --- --- 212	<i>Kisztei Péter</i> : Az üstökös csil-
Kertész Elek --- --- --- 253	lagról. Kassa. 1683. --- --- 174
<i>Kerti veteményekről írt könyv.</i>	Kitonits János --- --- --- 174
Kolozsvár. 1733. --- --- --- 174	Klein István --- --- --- 356
Kertzi Pál --- --- --- 252	Klopstock --- --- --- 21
Keserü István --- --- --- 94, 95	Klügel-család --- --- --- 208
Keszeg Teréz --- --- --- 368	Kmoskó Mihály --- --- --- 102
Keszi, Kesző, Keszü 323, 329, 331	Kóka-család, földvári --- --- 328
— család --- --- --- 331	Kokorsova grófnő --- --- --- 209
Ketesd --- --- --- 299	Kolozs --- --- --- 322, 331—32
Kézdivásárhely --- --- --- 143	Kolozs vm. --- --- --- 297—332
Kidei-család, szentmártonmacs-	Kolozsmonostor --- --- --- 332
kási --- --- --- 317	Kolozsmonostori benzés apát-
Kilédi-család --- --- --- 318	ság --- --- --- 331—32
Kiléni-család --- --- --- 327	Kolozsvár 131—35, 137, 138, 143—
Kininger Vincze György --- 105, 212	145, 257, 261—62, 279—80, 284—
Királyföld --- --- --- 197	285, 287, 295, 321, 326, 331, 332,
Kis-család --- --- --- 331	362—63, 365—66, 369
— cs., bikali --- --- --- 308	Kolozsvári domonkosok --- --- 332
— cs., budai --- --- --- 316	— országgyűlés, 1601. --- --- 60

- Kolozsvári református koll. kv. 148
 — színjátszó társaság --- 361
 — unitárius koll. kv. --- 279, 280
Komáromi István: Az uri imádságról. Várad. 1651. --- 174
 Komjáti-család, derzsei --- 331
 Komlód --- 303, 326, 328
 Komlódi-család --- 327
 Komlós --- 303
 Konstanz --- 257
 Kontz József, nagyváradí --- 366—68
Kopp: Tachygraphia --- 349
 Korbuly Dávid --- 277
 Korda György --- 276
 Koreszi diakonus --- 289, 293
 Kornis Boldizsár, ruszkai --- 62
 Kóród, Kórógy 319, 320, 330, 331
 Koronkai --- 368
 Koros Mihály --- 352
Korotz György, sepsi: Királyi ajándék. Oppenheim. 1612. 172
 Korpád --- 302, 313, 330
 Korpádi-család --- 330
 — cs., fodorházi --- 330
 — György --- 302
Kortholt Kristian: Sulyos papi terhe. Jéna. 1726. --- 174
 Korvin Erzsébet --- 306
 — János --- 306, 310
 — Kristóf --- 306
 Kossuth Lajos --- 100, 101
 — -bankó pör --- 101
 Kotos- v. Kotus-család --- 318
 Kotsi János --- 362—63, 365—68
 — *János*: Tizenöt dilemmák pörölye --- 170
 — Jánosné --- 367
 Kovács Dezső --- 371
 — István --- 329, 381
 — Sámuel pályadij --- 103, 370
Kováts János: Magyar krónika 174
 — József --- 276
 — Miklós, erdélyi kath. püspök 266, 267, 272, 274, 275, 277, 335
 — *Pál, lisznyai*: Magyar krónika. Debreczen. --- 175
 — Sebestyén --- 255
 Kovátsi István --- 276
 Kozma Ferencz --- 276
 — Lajos --- 277
 Kozmatelke 303—4, 309, 317, 326—29
 Kozmatelki-család --- 329
 Köblös --- 332
 — Zoltán --- 98, 192, 384
 Köbölkut --- 332
 Kökényes --- 307
 — -Renold-nemzetség --- 303
 Kökénpaták, Kökénypataka 307, 313
Köleséri Sámuel: Arany alma. Debreczen. 1673. --- 174
 — —: Idivesség sarka. Debreczen. 1676. --- 175
 — —: Keserü édes. Debreczen. 1677. --- 174
 — —: Szentírás rámájára vonatott fél keresztyén. Debreczen. 1677. --- 174
 Kölesmező --- 316, 320
 Köntzei József --- 277
 Körner Tivadar --- 108, 202
 Körösfő --- 297—299, 332
Kőrösi Mihály: Mutató tábla. Debreczen. 1739. --- 175
 Körtvélyes --- 293
 Kötelen --- 324
 Kötelend --- 257—259
 Kötelendi halastó --- 259
 Kővár --- 281, 285
 Kővár vidéke --- 244
Kövesdi Paulus: Elementa linguae Hungaricae. Lócse. 1686. 175
 Középföld, Középföld --- 309, 310
 Középlak --- 307, 308, 313
 Középlaki-család --- 313, 314
 Kramer Károly --- 277
 Kraus József --- 276
 Kremsier --- 71
 Kreskay Imre --- 125
 Kristóf György --- 293
 — —: Petőfi és Madách --- 358
 Kristyóri monostor --- 294
 Kropf Lajos --- 101
Kulcsár György: Postilla. Bártfa. 1579. --- 174
Kun István, osdolai: Hét napi utitárs. Kolosvár. 1677. --- 174
 Küküllővár --- 244, 245
 Laczkfi-család, szántai, németi, nempti, laczkházi --- 304
 Laczkházai-család --- 304

- Ladányi György --- --- --- 276
 Ladussai-család --- --- --- 331
 Lajos I. --- --- --- 303
 — főherceg --- --- --- 266
 Lamberg herceg --- --- --- 212
*Lámpe Friderik: A döghalál-
 ról. Franekéra. 1741. --- --- 175*
 — —: Kegyelem szövetsége.
 Debreczen. 1744. --- --- 175
 Lapupatak --- --- --- 306
 Laskai János --- --- --- 172
 — —: Cito, longe, tarde. Lócse.
 1638. --- --- --- 175
 — Károly --- --- --- 335
 László V. --- --- --- 302
 — Dénes --- --- --- 276
 — Károly --- --- --- 277
 Laudon G. --- --- 19, 42, 43, 114
 Lázár Ferencz --- --- 261, 262
 — *János: Okos teremtett állat.*
 Kolozsvár. 1745. --- --- 175
 — Sándor gr. --- --- --- 276
 Légen, Légyön, Légyen --- --- 328
 Lengyel-család --- --- --- 327
 Leon 13, 16, 17, 21, 23, 39, 48, 49
*Lépes Bálint: Pokoltól rettentő
 tükör. Prága. 1617. --- --- 175*
 Lepsényi-család, suki --- --- 325
 Lepsényi Istvánné, Teremi Mar-
 git --- --- --- 258, 259
 Ler Péter --- --- --- 356
 Lesch András --- --- --- 356
 Leske-föld --- --- --- 332
 Lessing G. --- --- --- 21
 Léta --- --- --- 298
 Léta vára --- --- --- 305—307
 Libersei-család --- --- --- 303
 Liebel --- --- --- 17, 18
 Linz --- --- --- 211—213
Lippai János: Gyümölcsös kert.
 Bécs. 1667. --- --- --- 175
 — —: Oeconomicum kalen-
 darium. Nagyszombat. 1662. 175
 — —: Posoni kert. Nagyszom-
 bat. 1664. --- --- --- 175
*Lepsius, Justus: A polgári tár-
 saságnak tudományáról. Bárt-
 fa. 1641. --- --- --- 172*
Literatur und Völkerkunde --- 23
Liturgia. Sárospatak. 1658. --- 175
 Logau Frigyes --- --- --- 232
 Lompért --- --- --- 298, 326
 Lompéti-család, galaczi --- --- 326
 Lóna --- --- --- 332
 Lónai-család --- --- --- 314
 London --- --- --- 100
*Lorándfi Susanna: Moses és
 Próféták. Fejérvár. 1641. --- 175*
 Lorántfi-család, gyulai és macs-
 kási --- --- --- 317
 Losonczi-család 299, 302, 304, 329,
 330
 — Dezső, erdélyi vajda --- --- 302
 — László --- --- --- 302
 — Zsigmond --- --- --- 302
 Lócsei Sámuel 265—271, 274, 275,
 277, 333—351
 — —: Paleographia --- --- 336
 — —: Prima linea brachy-
 graphiae --- --- --- 334
 — —: Summa extractus paleo-
 graphiae --- --- --- 336
 Lőrinczi-család, nádasdi --- --- 319
 Lórintzi Mihály --- --- --- 276
 Lucz-patak --- --- --- 300
 Ludasi-család --- --- --- 318
 Ludvég --- --- --- 300, 302—305
 Lugos --- --- --- 57, 58
Lukáts Rikárd: Elmélkedései.
 Debreczen. 1748. --- --- --- 175
 Lutsch György --- --- --- 356
*Mabillon János: De re diplo-
 matika --- --- --- 348*
 Macs --- --- --- 328
 Macsi-család --- --- --- 328
 Macskás --- --- --- 316, 317
 Macskási-család --- --- 317, 320, 330
 — cs., szentmártonmacskási --- 316
 — cs., szucsáki --- --- --- 318
 — Ferencz --- --- --- 277
 Madách Imre --- --- --- 358
 Madarasi-család --- --- --- 314, 321
*Madarász Márton, eperjesi: Ke-
 gyek életről. Lócse. 1643. --- 168*
 Madarászi-család --- --- --- 314, 315
Magyar Minerva --- 130, 141, 142
 — Nemzeti Múz. 96—98, 146, 192
 — Tudományos Akadémia --- 213
 — verselmélet --- --- 72, 150, 221
 Magyarbikal 297, 299, 307, 308, 316

- Magyarbikali-család --- 308
 Magyarbós --- 330
 Magyardezmér --- 313, 314
 Magyarfráta 302, 309, 311, 320, 325,
 328, 329
 Magyarfrátai-család --- 328, 329
 — János --- 302
 Magyarfülpös --- 304, 305, 309, 310,
 312, 323
 Magyargorbó --- 332
 Magyargyerőmonostor --- 313
 Magyar-család --- 316
 — cs., patai --- 330
 Magyarigen --- 190
 Magyarikályán --- 324, 330
 Magyarikapus --- 313, 314
 Magyarléta --- 298, 305
 Magyarmacskás --- 316, 317
 Magyar nádás 308, 309, 311, 316, 318,
 319, 331, 332
 Magyar nagyzsombor --- 307
 Magyarókerke --- 313—315
 Magyarország --- 57, 69, 131, 132,
 134—36, 145, 200, 203, 244—45,
 251, 382
 Magyarpalatka --- 328
 Magyarpete --- 298, 328
 Magyarrőd --- 330
 Magyarsárd --- 313, 316, 319
 Magyarsármás --- 309, 310, 324
 Magyarsuk --- 258, 259
 Magyarszentpál --- 308, 319, 320
 Magyarvalkó --- 297, 307, 308, 310
 Mainz --- 209
 Maisch Wilhelmine --- 23
Majer János: A papista vallásra
 hajlott lutheranusok. Ham-
 burg. 1690. --- 176
 Majosi v. Majusi-család --- 327
 Makkai Sámuel --- 170
 Mákó --- 332
 Malomfalva --- 191
 Malomszeg --- 299
Mamert: Miscellanea --- 349
 Mániki-család --- 328
Manni János: Elmékedések. Ko-
 lozsvár. 1712. --- 176
 Marai-család --- 316
 Maret --- 203
Margitai Péter: Jónás prof. ma-
 gyarázatja. Debreczen. 1621. 176
Margitai Péter: Temetési prédi-
 káció. Debreczen. 1632. --- 176
 — —: Az uri imádság. Deb-
 reczen. 1616. --- 176
 Mária Krisztina --- 197
 — Lujza --- 19, 20, 204, 206, 207
 — Terézia --- 7, 20
 Mariatelke --- 332
 Markházai-család --- 329
 Márkházy Pál --- 94, 95
 Maros folyó --- 253, 300
 — Torda vm. --- 131
 Marosszék --- 327
 Marosszéki szentkirályi pálosok 332
 Marosszentgyörgy --- 327
 Marosvásárhely 131, 143, 144, 147
 Marosvásárhelyi Teleki-könyvtár 162
 Maróthi György --- 180
 — —: Számvetésnek mester-
 sége. Debreczen. 1743. --- 176
 Marótlaka --- 299
 Marton-család, nagyfalusi --- 320
 — cs., szentbenedeki v. vajai 327
 — Mihály, nagyfalusi --- 309, 313
Martonfalvi György: Keresztyéni
 ünneplés. --- 176
 — —: Szent historia. Deb-
 reczen. 1681. --- 176
 — —: Tanító és czáfoló teolo-
 gia. Debreczen. 1679. --- 176
 Martonlaka --- 299
 Mastalier --- 16
 Mátéi-család --- 327
Matkó István, vásárhelyi: Bá-
 nyászcákány. 1668. --- 189
 — —: Fövényen épült ház
 romlása. Szeben. 1666. --- 189
 — —: Mennyei élő kenyér.
 Kolozsvár. 1691. --- 189
 Mátyás II. --- 65—67, 69
 Maurer Sándor --- 276
 May Frigyes --- 277
 Meder Sámuel --- 356
 Medgyes 143, 147, 194, 197, 199
 Medgyesi Pál --- 193
 — —: Dialogus politico eccle-
 siasticus. Bártfa. 1650. --- 176
 — —: Doce nos orare. Bártfa.
 1650. --- 176
 — —: Égő szövetnek. Gyula-
 fejevár. 1645. --- 176

- Medgyesi Pál; Hét napi együtt-
 beszélgetés. Debreczen. --- 177
 --- : Lelki ABC. Keresd.
 1684. --- --- --- 177
 --- : Praxis pietatis. Kolozs-
 vár. 1677. --- --- --- 176
 --- : Szent atyák öröme.
 Gyulafejevárvár. 1640. --- --- 176
 Medvés Mihály 265, 272, 275, 333
 Meggyes Balázs, erdősztygyörgyi 321
 --- Zsófia, Barcsai Gáspárné,
 később gyermónostori Kabos
 Gáspárné --- --- --- 321
 Meggyesfalvi-család --- --- --- 321
 Méhes 298, 309, 310, 312, 221—25,
 327, 331
 Méhesi-család --- --- --- 312, 325
Meisner Boldizsár: Válasza az
 esauiták kérdésére. 1690. --- 177
 Melegsamos --- --- --- 332
Melianus Gnatereth: Igazság
 paisa. Miaburg. 1741. --- 178
 Melius Péter --- --- --- 278, 279
 --- : A Rómaiakhoz írott le-
 vél. Debreczen. 1563. --- 177
 --- : Sámuel és királyok
 könyvei. Debreczen. 1565. --- 177
 --- : Szent János jelenése.
 Várad. 1568. --- --- --- 177
 --- : Vál. prédikációk. Deb-
 reczen. 1563. --- --- --- 177
 Meltzl Balambér --- --- --- 103
 Menyhárt-család --- --- --- 314
 --- cs., solyomkői --- --- --- 318
 Méra --- --- --- 317, 319, 320
 Mérai-család --- --- --- 319, 320
 Meregyó --- --- --- 315, 316
 Merész Gyula --- --- --- 377, 378
 Mértékes verselés --- --- --- 75, 150
 Metes István --- --- --- 293
 Metternich Kelemen herceg --- 204
 Meyern Vilmos Frigyes 111, 112,
 114, 116, 117
 Mezőbodon --- --- --- 329
 Meződomb --- --- 309, 322, 324—26
 Mezőkecsset --- --- --- 332
 Mezőméhes --- --- --- 309
 Mezőőr --- --- --- 329
 Mezőörményes --- --- --- 306
 Mezőrtics --- --- --- 324
 Mezőség --- --- --- 244, 257, 321
 Mezősztygyörgy 298, 323, 327, 331
 Mezősztymárton 298, 312, 322—24,
 327
 Mezősztymihálytelke 298, 300, 302,
 304, 326, 327
 Mezősztylvás --- 309, 322, 324, 327
 Mezősztyombattelke 302, 303, 312, 328,
 Mezőtelegd --- --- --- 315
 Mezőujlak --- --- --- 332
 Miháltz Antal --- 363, 365—66, 368
 Mihálykó János --- --- --- 178
 Mikatelöke --- --- --- 328
 Mike-család --- --- --- 318
 Mikó Imre gr. --- --- 162, 381, 382
 Mikola-család, dezmeri v. sza-
 mosfalvi --- --- --- 307, 313
 --- Ferencz, szamosfalvi --- --- 259
 Mikótelke --- --- --- 328
 Miksa János --- --- --- 276
 Miller Frigyes --- --- --- 276
 Miske-család --- --- --- 328
 Miskefi-család, mocsai, csesztvei,
 bagói --- --- 324, 326, 328, 329
 Miskei-család --- --- --- 328
Miskolczi Ferencz: Manuale chi-
 rurgium. Győr. 1742. 177—178
 --- *Gáspár*: Angliai inden-
 dentismus. Utrecht. 1654. --- 177
 --- : Vad kert. Lőcse. 1702. 169
 Mizáld Antal --- --- --- 179
 Mocs --- --- --- 313, 324—29
 Mocsai-család --- --- --- 324
 Mocsai-család --- --- 326, 328, 329
 --- Salathiel --- --- --- 259
 Moesia --- --- --- 199
 Mohammed II. --- --- --- 59
 Mojsze, havaselvi fejedelem 93, 94
 Moldován Gergely --- --- --- 291
 Moldva --- --- --- 57, 244, 245
 Mollerus Károly --- --- --- 182
 Molnár Albert --- --- --- 173
 --- : Biblia. Hanau. 1608. --- 178
 --- : Biblia. Oppenheim. 1612. 178
 --- : Grammatika. Hanau.
 1610. --- --- --- 178
 --- : Jubileus esztendő. Op-
 penheim. 1618. --- --- --- 178
 --- : Könyörgéses könyvec-
 ke. Heidelberg. 1621. --- --- 178

- Molnár Albert: A legfőbb jóról.
Kolozsvár. 1701. --- --- 178
— —: Lexicon. Heidelberg.
1621. --- --- --- 178
— —: Postilla Scultetica. Op-
penheim. 1617. --- --- --- 178
— —: Soltárok. Oppenheim.
1612. --- --- --- 178
— *Ferencz, örvendi*: Lelki tár-
ház. Debreczen. 1666. --- --- 181
— Géza --- --- --- 369
— Károly --- --- --- 277
Mondathangsúly --- --- --- 72
Monogrammak --- --- --- 341
Monor --- --- --- 298, 300, 302
Monostor --- --- --- 297, 332
Monoszlai András: A szentek
segítségül hívása. Nagyszom-
bat. 1589. --- --- --- 178
Monyoróalja --- --- --- 319
Monyorókerék --- --- --- 313—315
Morava folyó --- --- --- 59
Móré-család, madarászi --- --- 314
Moróczháza --- --- --- 322
Moróczházi-család --- --- --- 322
Mosel-folyó --- --- --- 194
Mozart --- --- --- 46
Mundus redargutus --- --- --- 85
Murgasch Tamás --- --- --- 356
Müller Henrik: Lelki nyugasz-
taló órák. Lőcse. --- --- --- 178
— János --- --- --- 111, 113
Nadányi János: A kertek gond-
viseléséről. Kolozsvár. 1669. 179
Nádas 306, 309, 316, 318—320,
331—332
— patak --- --- --- 319, 320
Nádasd --- --- --- 332
Nádasdi-család --- --- --- 318, 326
Nádasi-család --- --- --- 318
Nádastelek, Nádaselke --- 306, 332
Nádudvari Péter: Prédikációi.
Kolozsvár. 1741. --- --- --- 179
Nagy-család --- --- 319, 328, 331
— cs., alföldi --- --- --- 327
— cs., botházai --- --- --- 329
— cs., budai --- --- --- 316
— cs., györgyfalvi v. báidoni 331
— cs., kályáni --- --- --- 330
— cs., nádasai --- --- --- 320
Nagy-család, szentmiklósi --- --- 331
— cs., széplaki --- --- --- 327
— cs., szucsáki --- --- --- 316, 318
— cs., turcsányi --- --- --- 330
— Albert, nagymihályi --- --- 323
— Balázs, futaki --- --- --- 321
— István --- --- --- 277
— Lajos --- --- --- 280
— *Michael, solymosi*: Geneth-
liacon. Nagyszeben. 1696. --- 355
— Akasztótölöke puszta --- --- 322
— Cseh-család, ródi --- --- 330
Nagyalmás --- --- --- 297, 306, 307
Nagyari Benedek: Igaz vallásu
keresztyén. Várad. 1651. --- 179
Nagybércz --- --- --- 308—310
Nagybermen-puszta --- --- 299, 315
Nagybuda --- --- --- 315, 316
Nagybudai-család --- --- --- 316
Nagyczég --- --- --- 300, 302, 325
Nagydisznód --- --- --- 198
Nagyenyed --- --- --- 143, 144, 147
Nagyenyedi Bethlen-koll. --- 148, 162
Nagyida --- --- --- 298, 303, 304
Nagykalota --- --- --- 299, 315
Nagykapus --- --- --- 332
Nagyküüllő vm. --- --- --- 131
Nagylaki-család --- --- --- 321
Nagymeregyó --- --- --- 315
Nagymihályi Albert --- --- --- 323
Nagynyulas 300, 303, 322—26, 330
Nagyölyves, Nagyölyves 298, 304,
309, 312, 323, 327
Nagysármás --- --- --- 309, 324
Nagysebes --- --- --- 299
Nagyszeben 137, 143, 144, 147, 194,
199, 258
Nagyszilvás --- --- --- 309
Nagyszombat --- --- --- 71
Magyvárad --- --- --- 139, 289
Nagyváradai disputa --- --- --- 278
Nagyvölgyi-család --- --- --- 311
— László --- --- --- 311
— Lászlóné, Peres Ilona --- 311
Naláczai --- --- --- 281, 283
Nánási Gábor: Lelki tudakozás.
Kolozsvár. 1675. --- --- --- 179
— *István*: Szűtítka. Kolozsvár.
1670. --- --- --- 179
Napoleon --- --- --- 203, 206

Napoleon kiáltványa	203, 209, 211, 212	Nyárszó	299
Naprági Demeter, erdélyi kath. püspök, kalocsai érsek	60, 61, 67	<i>Nyéki Vörös Mátyás</i> : Csengettyü. 1699.	182
Naszód	195	Nyércze	297, 307
Negyedes-család, szucsáki	318	<i>Nyilas István, melotai</i> : Agenda. Debreczen. 1634.	177
Négyesy László	82, 233—25, 231—34	— : Irtovány. Debreczen. 1617.	177
Néma	324	— : Speculum trinitatis. Deb- reczen. 1622.	177
Nemegye	244	Nyíres	306
Nemes-család, esztyéni	316	Nyiresi-család	318
— cs., kismeregyói	315	Nyirszeg	308—310
Némethi János	276	Nyulas	303, 325—327
<i>Németi Mihály</i> : Disp. theol. de fide et religione ecclesiae. Utrecht. 1666.	179	Óbuda	315, 316, 320
— : Disp. theol. de salute in ecclesia. Lugd. Bat. 1666.	179	Óbudai-család	315, 316, 318
— : Dominica catechetica. Claudiopoli. 1677.	180	<i>Oberlin Jakab Jeremiás</i> : Artis diplomaticae primae lineae	343
— : Dominicalis préd. tol- dalékja. Kolozsvár. 1686.	179	Óhtontelke	329
— : Dominikákra rendelte- tett préd. Kolozsvár. 1675.	179	Oláhbikal	313
— : Halotti centuria. Kolozs- vár.	179	Oláhbós	330
— : Igasság próbaköve	179	Oláhdezmér	313, 314
— : Igasság próbakövének nyert pere	179	Oláhfenes	332
— : Mennyei tárház kulcsa	179	Oláhfráta	302, 309, 311, 320, 325, 328—29
— : Mutató tüköre. Kolozs- vár. 1673.	179	Oláhgorbó	332
— : Sz. Dávid psalteriuma. Kolozsvár. 1679.	179	Oláhgyéres	328
— : kéziratái	180	Oláhgyerőmonostor	313
Németii	304	Oláhkályán	324, 330
Németország	20—22	Oláskapus	313, 314
Neptii	304	Oláhköblös	332
Nercze	307	Oláhléta	298, 305
Neuhauser Ferencz	277	Oláhmonostor	313
<i>Neuman Gáspár</i> : Minden imád- ságok veleje. Pozsony. 1737.	180	Oláhnádas	306
Newmann Ferencz	100, 101	Oláhnádasd	332
Nézner János	356	Oláhok eredete	199
Nizowski Szaniszló	94, 95	Oláhország	245
Noé	329	Oláhpalatka	328
Noéi-család, sombori	328	Oláhrákos	298, 305
<i>Nográdi Mátyás</i> : Idvesség ka- puja. Kolozsvár. 1672.	180	Oláhrőd	330
Novaj	305, 328, 329, 332	Oláhsármás	309, 310, 324
Novaji-család, sombori	328	Oláhsolyos	300, 302, 305
Nyárló	302	Oláhsuk	258, 259
		Oláhszentgyörgy	327
		Oláhszilvás	309, 327
		Oláhujfalu	300, 302, 303
		Olasz Frank	329
		— Jeromos	329
		Omboz	257
		Ombozi-család	325

Ombozi Miklósné, Suky Ilona	259	Papfalva	320
Ongor János, nádasi	323	Papfalvi-család	320
Ontelke	332	Papp János	277
Orjava vára	301	— László	277
Oroszfái-család	321, 326, 327	Papyrus	345
Oroszfája	300, 322—27, 330	Paravicini Octavio biboros	58
Orros-család, szucsáki	318	<i>Pareus Dávid</i> : Collegiorum	
Ország-család, guti	329	theologicorum Pars II. 96—98,	192
<i>Ostervald Fr. János</i> : Romlott-		Paris	203, 204, 206, 207, 209
ság kutfeje. Debreczen. 1743.	180	<i>Páriz Ferencz, pápai</i> : Diction-	
— —: Szent historiának rövid		narium. Lőcse. 1708.	181
summája. Debreczen. 1735.	180	— —: Pax animae. Kolozs-	
Otrantói tengerszoros	199	vár. 1680.	181
<i>Ottó király leánynézése</i>	370	— —: Pax aulae. Kolozsvár.	
Ölyves, Ölves	298, 304, 309, 310,	1696.	181
	312, 323, 327	— —: Pax corporis. Kolozs-	
Ór	322, 329	vár. 1695.	181
Ördög-család, eskelői	321	— —: Pax crucis. Kolozsvár.	
— cs., solyomkői	307	1710.	181
Ördögkeresztur	297	— —: Pax sepulchri. Ko-	
Órke	329	lozsvár. 1698.	181
Órkei-család, frátai	329	— —: Romlott fal felépítése.	181
Örményes	287, 288, 306	— —: Keskeny út. Lőcse. 1689.	181
Óry Fülöp István	366—68	Parlagi leány, Pakosiné v. Pak-	
Ósi-család	328	siné	325
<i>Österreichischer Taschenkalen-</i>		Partenie, munkácsi püspök	293
<i>der</i>	114	Paszmos	298, 300, 302—305
Padányi-család	327	Pasztóhi Ferencz	254
Pakosi, Paksi-család	325, 329	Pata	306, 313, 323, 330—31
Pakosiné, Paksiné—Parlagi leány	325	Patai-család	330
Pál Mózes	277	<i>Patai István</i> : A sakramentu-	
— pápa V.	58	mokról. Gyulafejevárvár. 1643.	182
Palásti-család	303	<i>Pataki István</i> : E világ igazga-	
<i>Palatina katekesis</i> . Amsterdam.		tásának mestersége. Kolozs-	
1650.	181	vár. 1681.	182
Palatka	328	— József	277
Palatkai-család	328	<i>Pathai István</i> : Skotodulos és	
Pálfi Dénes	277	Diofanés. Sárospatak. 1671.	184
Pálffy Miklós	66	Patkó Kotsi János I. Kotsi	
Páli Márton	100, 264, 371	Pázmány Péter	67, 70, 173, 183
Palmerston	101	— —: Imádságos könyv	182
Palympsestek	346	— —: Kalauz. Pozsony. 1613.	182
Pánczél-család, csehi	328	— —: Nyolcz okok. Bécs.	
<i>Pánkotai Ferencz</i> : Szent Hila-		1631.	182
rius. Várad. 1650.	181	— —: Öt levelek	182
Pányik	313, 314, 320	— —: Predikatziook	182
<i>Pap János, szathmári</i> : Kegyes		— —: A szentek tiszteletek-	
ajakak áldozó tulka. Kolozs-		ról. Grác. 1607.	182
vár. 1707.	185	— —: Tanácskozás. Pozsony.	
— József	103	1612.	182

- Pécsvárad* Péter: Feleleti Pázmány Péternek. Debreczen. 1629. --- --- --- --- 183
- Pekri Lőrinczné --- --- --- --- 183
- Pelbárt-család, budai --- --- --- 316
- Pelsöczi-család --- --- --- --- 306
- Imre --- --- --- --- 306
- Pál --- --- --- --- 306
- Péntek --- --- --- --- 300, 302—304
- Perényi Orsolya, gyarmati Balassa Ferenczné --- --- --- 306
- --- dengelegi Pongrácz Mátyásné --- --- --- --- 306
- Peres-család, bartáni --- --- --- 328
- cs., horváti --- --- --- 320
- György, bartáni --- --- --- 311
- Ilona, Nagyvölgyi Lászlóné --- --- --- 311
- János, horváti --- --- --- 310
- Katalin, farnasi Veres Dénesné --- --- --- --- 311
- Pergament --- --- --- --- 345
- Perger János --- --- --- --- 340
- Perkinsus*: A lelkiismeret akadékiról. Amsterdam. 1648. --- 182
- Perlitz* Dániel: A pestis orvoslása. Buda. 1740. --- --- --- 182
- ---: Testi békességre vezérlő útitárs. Buda. 1740. --- --- 183
- Perneszi Zsigmond*: Idvesség paisa. Kolozsvár. 1676. --- --- --- 183
- ---: Lelki flastrom. Kolozsvár. 1678. --- --- --- --- 183
- Pesti Gábor*: Uj testamentum. Bécs. 1536. --- --- --- --- 163, 183
- Pete --- --- --- --- --- 298, 328
- Petelaka --- --- --- --- --- 328
- Péterháza --- --- --- --- --- 318
- Péterházai-család --- --- --- --- 318
- Péterházi-család, szucsáki --- --- --- 318
- Péterteleke --- --- --- --- --- 319, 328
- Pétertelki-család --- --- --- --- 319
- Petky Borbála, Apali György-né --- --- --- --- --- 245
- Petőfi Sándor --- --- --- 152, 153, 358
- Petrarca --- --- --- --- --- 71
- Petri --- --- --- --- --- 306
- Petrichevich-Horváth Kálmán br. --- --- --- --- 257
- --- levéltár --- --- --- --- 257
- Petróczy István --- --- --- --- --- 372
- Petróczyék* (Költemény) --- --- --- --- 371
- Petróczi Kata Szidónia*: Jó illattal füstölgő igaz szív. Lőcse. 1708. --- --- --- --- 183
- ---: Tizenkét lilium. Kolozsvár. 1705. --- --- --- --- 183
- Pettau --- --- --- --- --- 270
- Pichler Karolina 4, 9—16, 18, 23, 25, 29, 35, 36, 42, 106, 107, 202—204
- Pikler Gyula --- --- --- --- --- 159
- Pilisi-család, szucsáki --- --- --- --- 318
- Pimperle-család, nagyfalusi --- --- --- 314
- Pindus hegység --- --- --- --- 199
- Pintér Jenő --- --- --- --- --- 279, 280
- Piski család --- --- --- --- --- 328
- György --- --- --- --- --- 310
- István --- --- --- --- --- 310
- Pitroff Pál --- --- --- --- --- 161
- Placette János*: Keresztyén ethika. Debreczen. 1750. --- --- --- 183
- Pogány-család, szucsáki --- --- --- 318
- Poka-család, patai --- --- --- --- 330
- Polgári törvények*. Debreczen. 1610. --- --- --- --- --- 183
- Politika*. Lőcse. 1674. --- --- --- --- 183
- Pollio Lukács*: Prédikációk. Bártfa. 1612. --- --- --- --- 178
- Polyák Albert, nagymihályi --- --- --- 323
- család, szentannai, nagymihályi v. györgyfalvi --- --- --- 331
- Pongrácz-család, dengelegi 306, 308
- János, dengelegi --- --- --- 306
- László, szentmiklósi --- --- --- 324
- Lászlóné, Szilágyi Jusztina 324
- Mátyás, dengelegi --- 306, 309
- Mátyásné (dengelegi), Perényi Orsolya --- --- --- --- 306
- Popa Grigorie --- --- --- --- --- 295
- Popovits János --- --- --- --- --- 277
- Pordea Gyula --- --- --- --- --- 103
- Porkoláb-család --- --- --- --- --- 327
- cs., bongárti --- --- --- --- 326
- cs., botházai --- --- --- --- 329
- cs., budai --- --- --- --- --- 316
- cs., göczi --- --- --- --- --- 331
- cs., gyulai --- --- --- --- --- 318
- cs., hozsdáti --- --- --- --- 327
- cs., katonai --- --- --- --- --- 327
- cs., krasznai --- --- --- --- --- 314
- cs., péterfalvi --- --- --- --- --- 321
- cs., sándorházi --- --- --- --- 325

Porkoláb-család, szucsáki	318, 320	Rápólti Mihály	276
— Demeter, bongárti	304	Rápolti-család	312
<i>Pósa-házi János</i> : Ben sült vörös kolop. 1666.	183	Rátold-nemzetség	325
— : Három kérdésekre való felelet. 1666.	183	Ratschky	18, 22, 27, 44
— : Igasság istápjja. Sáros patak. 1669.	183	Rátz Károly	277
— : Sibelius Gáspár imád-sági. Kolozsvár. 1673.	183	Ravasz-család, szucsáki	318
Pósta Béla	377, 378	Récsei család	331
Potsa Pál	277	<i>Régi Magyar Könyvtárhoz adalékok</i> 96—98, 192—193, 355—357	
Pozpus	303	Rékasi-család	310
Pozsony	56, 65, 69, 70	Remete	299
Pozsonyi ferenczrendiek tem-ploma	70	Renold ispán	303
Prágai András	183	Répa, Répafalva	298, 300—302
— : Fejedelmek serkentő órája. Bártfa. 1628	170	Retzer	17, 19, 41, 111, 210
Prandstetter	44	Retkes Mihály	259
Pray György	269	Révai Miklós	152
<i>Psaltire rumánésca</i>	289	Rhédei Ferencz gr.	191, 288
Psenisch Ernest	101	— László gr.	165
Pulszky Ferencz	100	— Zsigmondné gr. — br. Wes-selényi Kata	191
Pusztalmás	310	Richardson Sámuel	44
Pusztakamarás	301—303	Rimai János	184
Pusztaszentmiklós	313, 314, 331	Rodius Ferencz	9, 42, 107
Pusztaszilvás	309, 310, 312, 327	— Krisztina Mária — Baum-berg Jánosné	8, 25, 106, 107
Pusztatopa	308, 311	Róka-család	319
Püspöki János	171	— cs., ujbudai	316
Rába folyó	70	Róma	57, 58, 61, 68
<i>Pádai Pál</i> : Lelki hódolás. Deb-reczen. 1724.	183—184	Román Akadémia	289
Radó-család	303	Rómer Flóris	382
— cs., gyөрőmonostori	312, 314	Rosa Jonas	96—98, 192
Radófi-család	303	Rosk	300, 302
Raffeisen Frigyes	199	Rousseau	44, 48
Raguza	58	Rovásírás	341
Raguzai I. Olasz		Röd	330
Rain Lipót	277	Rödi-család	330
Rajna folyó	194	Römmer Márton	277
Rajnicz József	152	Rudnay Sándor, erdélyi kath. püspök	274, 351—53
Rákóczy György I.	246	Rudolf főherczeg	19
— György II.	252	<i>Rusticus imperans</i>	85
— Zsigmond	62	Rücs	324
Rákos	298, 305	Rüpprecht	111, 208, 209
<i>Rambach János Jakab</i> : Gyer-mekek kézikönyvecskéje. Jéna. 1740.	184	Sajó, Kis v. Felső	301, 302, 304, 305, 323
Randa-család	331	Sajó folyó	300
		Sala Elek	276
		<i>Salánki György</i> : Roterdám-i Rezmán könyvecskéje. Ley-den. 1627.	184

- Salgai-család, szécsényi 300, 303, 304
 Salom, Salamon-család, patai --- 330
 Sálvására --- --- --- 299
Samarjai János: Az egyházi rendtartásokról. Lőcse. 1636. 184
 --- : Magyar harmonia. Pápa. 1628. --- --- --- 184
 Sámbar Mátyás --- --- --- 183, 189
 Sambor --- --- --- 56
 Sámuel Aladár --- --- --- 162
 Sándor-család --- --- --- 325
 --- cs., szucsáki --- --- 37, 318
 --- Gergely, agyagfalvi --- 290, 295
 --- *Imre*: Czímerlevelek --- 247
 --- István --- --- --- 279
 --- János --- --- --- 277
 --- *-kodex* --- --- --- 242
 --- Mihály --- --- --- 277
 Sándorházi-család --- --- --- 325
 Sánta-család, suki --- --- --- 325
 Saphira, Mojsze leánya --- 93, 94
 --- sírfelírata --- --- 94, 95
 Sárd --- --- --- 313, 316, 319, 320
 Sárdi-család --- --- 315, 319, 320
 Sármás --- --- --- 244, 245, 257
 Sárospatak --- --- --- 139
Sárpataki N. Mihály: Noé bárkája. Kolozsvár. 1681. --- --- 184
 Saság --- --- --- 332
 Sáska János, gyulai 362—363, 367—368
 Sava, radauczi püspök --- --- 293
Savanarola Hier: Elmélkedései. Kassa. 1618. --- --- --- 166
 Schalatz Péter --- --- --- 277
 Schannen Pál --- --- --- 359
 Scheai zsolnárkönyv --- --- --- 294
 Schertzer János Ádám --- --- --- 357
 Schiller --- --- --- 10, 111, 112
 Schilling Lajos --- --- --- 377
 Schlegel A. W. --- --- --- 108, 201
 Schmerling Antal --- --- --- 51
 --- Rózália --- --- --- 117, 121
 Schmidt Ferencz --- --- --- 277
 Schneider József --- --- --- 277
 Schnell Frigyes --- --- --- 277
 Schreyvogel József --- --- --- 112
Schröder: Fährdrich --- --- --- 12
 Schubert Ferencz --- --- --- 46
 Schuller Gusztáv Adolf --- --- 194
Schulz Józsefné és Gidófalvy István: A magyar pap és tanító kötelességei --- --- --- 359
 Schwartner Márton 169, 270, 340
 --- *Márton*: Introductio in rem diplomaticam --- --- 334, 336, 343
 Sebes-Körös folyó --- --- --- 209
 Sebestyén Gyula --- --- --- 242
 --- József --- --- --- 248, 249
 Segesvár --- --- --- 297—299
 Sebesváralja --- --- --- 299
 Sebesvári uradalom --- --- 298, 299
 Sedlnitzky --- --- --- 106, 211
 Segesvár --- --- --- 143, 147
 Segesvári ev. gimn. könyvtára 355
 Seivert János --- --- --- 356
 Sejter --- --- --- 330
 Semira = Bacsányi Jánosné Baumberg Gabriella --- --- ---
 Sennert Dániel --- --- --- 168
 Sennyei István --- --- --- 71
 Seprődi-család --- --- --- 327
 --- János --- --- --- 371
 Sepsiszentgyörgy --- --- --- 143, 147
 Septér 300, 322—25, 327, 330—32
 Septéri-család --- --- --- 327
Seraphin Paulus, komáromi:
 De ecclesia. Heidelberg. 1620. 96
 --- : De persona et officio Christi mediatoris. Heidelberg. 1620. --- --- --- 96
 --- : De providentia dei. Heidelberg. 1620. --- --- --- 96
 Serédi János --- --- --- 193
Sibeliusz Gáspár: Imádsági. Kolozsvár. 1673. --- --- --- 183
Siderius János: Katekésis. --- 184
 --- *Stephanus, szikszai*: De vanit. Bellarmini circa contro. de indulgentiis. Heidelberg. 1620. --- --- --- 97
 --- : De vanit. circa contro. de monarchia eccl. Petri apostoli. Heidelberg. 1620. --- 97
Sieking Giberne: Memoir and letters of Francis W. Newmann --- --- --- 100
Sidó Franciscus, csepei: De politico magistratu. Heidelberg. 1620. --- --- --- 97

- Sidó Johannes, óvári*: De peccato. Heidelberg. 1620. --- 97
 --- : De sacrae scripturae canone et perfectione. Heidelberg. 1620. --- 98
 --- : De vocatione ministrorum ecclesiae. Heidelberg. 1620. --- 98
 Siked-család, szucsáki --- 318
 Sikesd-család, teremi --- 331
 Silei-család --- 327, 328
 Simén Domokos --- 280
 --- könyvtára --- 280
 Simon bán --- 300, 302, 303
 --- Dániel --- 277
 --- Elek --- 277
 --- István --- 356
 --- József --- 277
 --- mester --- 303
 Simonffi János --- 277
 Sinkai Mihály --- 276
 Sipos Lázár --- 277
 Siroki Mátvás --- 307
 Smith Toulmin --- 101
Soltárok négyes nótái. Debreczen. 1743. --- 184
 Solymos --- 300, 302, 304, 305
 Solyomkő --- 297
 Sólyomtelke --- 332
 Soma --- 318
 Somai-család, szucsáki v. somai 318
 Sombori-család --- 321, 330, 331
 --- Péter --- 307
 Somi Józsa --- 306
 Somló Bódog --- 103
 Somlyó --- 284, 286
 Somogyi-család --- 331
 Somogyoni-család --- 321, 331
Soos Ferencz: A döghalál. Kolosvár. 1720. --- 184-185
 --- *Kristóf, sóvári*: Postilla. Bártfa. 1598. --- 185
 --- : A szent profeták irások. Bártfa. 1601. --- 185
 Soterius György --- 356
 Sövényfalva --- 244
 Spielberg --- 209
 Splényi Sámuel br. --- 277
 Staël Anna Lujza --- 108, 201
 Stampf --- 18
Statisztikai Évkönyv 130, 145, 146
 Steinberg Mór --- 277
 Stockmar báró --- 101
 Suk --- 297, 324
 Suki-család --- 325, 326, 330
 Sukitó --- 259
 Suky-levéltár --- 257
 --- Benedek --- 258, 259
 --- Erzsébet --- 258
 --- Ilona, Ombozi Miklósné --- 259
 --- István --- 257
 --- Istvánné, Teremi Margit 258, 259
 --- János --- 258, 259
 --- Jánosné, Báthory Anna 258, 259, 261, 262
 --- Katalin --- 258, 260, 261
 --- Mihály --- 258, 324
 --- Orsolya, somkerekai Erdélyi Tamásné --- 258
 --- Pál --- 324
 --- Pálné, Szilágyi Jusztina --- 324
 --- Potentiana, besenyői Hosszúaszói Ferenczné --- 258, 261
 Sülei-család --- 327, 328
 Svájcz --- 132
 Szabados Ede --- 371, 376
 Szabó-család --- 316
 --- cs., macskási --- 317
Szabó (Sartoris) Andreas, váradi: De certitudine gratiae. Heidelberg. 1620. --- 98
 --- : De antichristo. Heidelberg. 1620. --- 98
 --- Antal --- 276
 --- Boldizsár --- 253
 --- Dávid, baróti --- 108, 152
 --- *Georgius, samarjai*: De communicatione idiomatum in persona Christi. Heidelberg. 1620. --- 192
 --- : De justificatione fidei. Heidelberg. 1620. --- 192
 --- János --- 165
 --- Károly 162, 193, 355, 356, 381
 --- *Paulus, czeplédi* De s. s. perspicuitate et perfectione. Heidelberg. 1620. --- 192
Szakácmesterségnek könyvecskéje. Kolozsvár. 1745. --- 185
 Szakol, Szakoly 316, 321, 326, 327

- Szalárdi János --- --- --- 246
 — *Miklós*: A vigasztalásoknak
 hasznos voltáról. Gyulafejér-
 vár. 1643. --- --- --- 185
 Szalló Salamon --- --- --- 276
 Szamártelek --- --- --- 314, 320
 Szamosfalva --- 313, 314, 320, 331
 Szamosfalvi-család --- --- 313, 314
 Szamosújvár --- --- 143, 282, 285
 Szancsali-család --- --- 319, 327
Szántai Mihály: Füstölgő csepu.
 Kolozsvár. 1676. --- --- --- 169
 Szapolyai János --- --- --- 259
 — -kápolna --- --- --- 70
Szárászi Ferencz: Palatina kate-
 kesis. Amsterdam. 1650. --- 181
 Szarkadi-család --- --- --- 328
 Szarvasmező --- --- --- 301, 302
 Szász Károly --- --- --- 5
 Szászakna --- --- --- 300, 302, 303
 Szászbanyicza --- --- --- 303, 304
 Szászencs --- --- --- 244
 Szászkered --- --- --- 303
 Szászfenes --- --- --- 332
 Szászfülöpös 304, 305, 309, 310, 312,
 323
 Szászlóna --- --- --- 332
 Szászok --- --- --- 194
 Szászpéntek --- --- --- 300, 302, 303
 Szászrégen --- --- 143, 300, 321, 327
 Szászsebes --- --- --- 143
 Szászváros --- --- 143, 147, 194, 291
Szathmári István: Belgika kon-
 fessio. Amsterdam. 1650. --- 166
 — —: Titkok jelenése. Szeben.
 1668. --- --- --- 185
 — *Mihály*: Az úr vacsorája
 felett meggyújtott szövétnek.
 Utrecht. 1740. --- --- --- 185
 — *Ötves István*: Vallástétele.
 Amsterdam. 1650. --- --- --- 185
 Szatmárnémeti --- --- --- 194
Századok --- --- --- 379
 Szeben vm. --- --- --- 131
 Szebeni könyvnyomtató I. Barth
 János --- --- ---
 — országgyűlés, 1612. --- --- 65
 Szécsényi-család --- 300, 302—305
 — Tamás --- --- --- 303
 Szegő-család, sárdi --- --- --- 319
 Székely-család --- --- --- 315
 — cs., ákosfalvi --- --- --- 327
 — cs., ernyei, nagyernyei és
 kereszturi --- --- --- 327
 — cs., frátai, fizkuti, kozmatelki
 devecseri --- --- --- 329
 — cs., macskási --- --- --- 317
 — cs., óbudai --- --- --- 316
 — cs., patai --- --- --- 330
 — cs., szentegyedi --- --- 327, 331
 — cs., szentiváni --- --- --- 324
 — cs., szentmihályfalvi --- 321, 327
 — cs., szentpéteri --- --- --- 327
 — Gergely --- --- --- 260—262
 — István --- --- --- 194
 — — *benczédi*: Chronica.
 Krakkó. 1559. --- --- --- 166
 — —: A hitnek fundamen-
 tumiról. 1546. --- --- --- 166
 — —: Hymnusok. Krakkó.
 1538. --- --- --- 166
 — —: A kereszténység fun-
 damentomáról. 1544. --- --- 166
 — —: Soltárok. Krakkó. 1548. 166
 — Mihály, szentiváni --- --- --- 305
 — Nemzeti Múzeum --- --- --- 135
 Székelyföld --- --- --- 61, 62, 279
 Székelykeresztur --- 143, 144, 147
 Székelykeresztúri unitár. koll.
 kv. --- --- --- --- 278, 279
 Székelyó --- --- --- --- 313—315
 Székelyudvarhely --- 64, 143, 147
 Széki összeesküvés, 1610. --- 63
Szeli József: Luther kis katekis-
 musa. Brassó. 1748. --- --- --- 185
 Szénás Péter, balyoki --- --- --- 246
 Szendrő --- --- --- --- 59
 Szengyeli-család --- --- --- 328
Szentábrahám Mihály: Könyör-
 gések. Kolozsvár. 1746. --- 185
 Szentandrás 304, 309, 310, 320, 323
 Szentandrás-házi-család --- --- 319
 Szentandrásy István (csikmade-
 falvi) erdélyi kath. püspök --- 55
 — Márton --- --- --- --- 55
 Szentbenedek --- --- --- --- 332
 Szentegyed --- --- --- --- 311
 Szentes-család, frátai, botházai v.
 méhesi --- --- --- --- 329
 Szentgyörgy 298, 321, 323, 327, 331

- Szentgyörgy puszta --- --- --- 332
 Szentgyörgyi-család --- ---321, 327
 — György --- --- --- 291
 — — szentgyörgyi és szopori 329
 — Györgyné, Iklódi Márta --- 329
 — Kristóf --- --- --- 325
 — Péter, erdélyi vajda --- --- 325
Szentírás summája. Kolozsvár.
 1695. --- --- --- 186
 Szentiván --- --- --- 332
 Szentiváni-család --- --- ---312, 328
 Szentiványi Róbert --- --- --- 193
 Szentkeresztmacskás 311, 317, 319
 Szentkirály 297, 313—315, 319—20,
 328
 Szentkirályi-család --- --- ---314, 322
 — cs., novaji --- --- --- 328
 — Ilona, Kecseti Andrásné --- 312
 — István --- --- --- 312
 — pálosok --- --- --- 332
 Szentlászló --- --- ---298, 305
 Szentmárton 282, 298, 300, 312,
 321—27
 Szentmártoni család --- --- --- 327
 Szentmártonmacskás 312, 316—18,
 326
 Szentmártonmacskási-család --- 317
 Szentmihályfalvi-család --- --- --- 327
 Szentmihálytelke 298, 300, 302, 304,
 306, 308—11, 320, 326—27
 Szentmihálytelki-család --- ---310, 311
 Szentmiklós 313, 314, 323, 325, 331
 Szentmiklósi-család --- --- --- 331
 Szentmiklósmacskás 311, 317, 319,
 320
 Szentösháza --- --- --- 303
 Szentpál --- --- ---319, 320
 Szentpáli-család 307, 314—15, 319,
 320
 Szentpéter 298, 321, 323, 327—29,
 331
 Szentpéteri-család --- --- --- 327
 — *István*: Aspis kigyó tojása 186
 — —: Hangos trombita. Deb-
 reczen. 1698. --- --- --- 186
 — —: Idvesség aranylánca. 186
 — —: Ördög szigonya. Deb-
 reczen. 1699. --- --- --- 185
 — —: Táncz pestise. Debre-
 czen. 1697. --- --- --- 185
Szentpéteri István: Uj ember-
 nek anatómiája --- --- --- 186
 — —: Világ ártalmas barátsága 186
Szentyel János, veresegyházi:
Myrothecium spirituale. Lőcse.
 1648. --- --- --- 189
 Szepesváraljai templom --- --- --- 70
 Széplak 298, 300, 302, 303, 326, 327
 Széplaki-család --- --- --- 327
 Szerbia --- --- --- 59
 Szerdahelyi-család --- --- --- 302
 Szesák Ferencz --- --- ---377, 378
Szikszai P. Sámuel: Menyor-
 ország, utja. Bártfa. 1702. --- 186
 Szilády Aron --- --- --- 278
 Szilágy vm. --- --- --- 131
 Szilágyi-család, ujbudai --- --- 316
 — cs., novaji --- --- --- 328
 — Justina, somkerekai Erdélyi
 Jánosné, Pongrácz Lászlóné,
 Suky Pálné --- --- ---258, 324
 — Mihály, horogszegi --- --- 305
 — *Sámuel*: Keresztyén Seneka
 Bécs. 1770. --- --- --- 173
 — Sándor --- --- --- 381
 Szilágyssomlyó --- --- --- 143
 Szilkereki-család --- 318, 319, 331
 Szilvás --- --- ---309, 322, 324, 327
 Szilvási-család ---307, 313, 318, 327
 — János --- --- --- 307
 — Kristóf --- --- --- 307
 Szilvástelek --- --- --- 332
 Szinjátszó társaság, kolozsvári 361
 Szinnyei Ferencz --- --- --- 5
 Szlávik Ferencz --- --- --- 92
 Szlavonország --- --- --- 245
 Szobi János --- --- --- 305
 — Mihály --- --- --- 301, 305, 323
 — Péter, beszterczei várnagy 305
 Szóhangsúly --- --- --- 72
 Szokol --- --- ---316, 321, 323, 326
Szokolyai István: Sérelmes lel-
 ket gyógyító balsamom. Deb-
 reczen. 1738. --- --- --- 186
 Szombattelke --- --- --- 303, 312, 328
 Szomordok --- ---317, 319, 320, 330
 Szomordoki-család --- 309, 310, 318,
 319, 320, 330
 — cs., szucsáki --- --- --- 319
 Szopor --- --- 259, 322, 327, 329

- Szovát --- --- --- 257—259, 324
 Szőke-család --- --- --- 316
 Szőlősi Mihály: Bajnok Dávidka.
 Kassa. 1668. --- --- --- 186
 Szőnyi István: Martirok koronája. Kolosvár. 1675. --- --- 186
 --- : Örökélet koronája --- 186
 --- : Tizenkét csillagok koronája --- --- --- 186
 Sztána --- --- --- 313, 314, 320
 Sztárai Mihály --- --- --- 278
 Sztolna --- --- --- 332
 Sztrecsén vára --- --- --- 324
 Sztrigy folyó --- --- --- 93
 Sztrigy-család --- --- --- 325
 --- cs., gyermekei --- --- --- 327
 Sztrigyop, Hunyad vm. --- --- 93
 Sztripszky Hiador és Alexics György: Szegedi Gergely énekeskönyve --- --- --- 289
 Szucsák --- 308, 326—18, 320, 331
 Szucsáki-család --- --- --- 317, 318
 --- cs., péterházai --- --- --- 318
 Tamás fia János --- --- --- 304
 --- mester --- --- --- 303
 Tamásfalva --- --- --- 307—311
 Tamásfalvi-család --- --- --- 306, 308
 Tamásfi-család --- --- --- 307
 Tamási-család, tuzsoni, náznánfalvi, szentkirályi és méhesi 322
 --- cs., zutori v. kémeri --- --- 307
 Tancs 298, 304, 308—10, 323, 326
 Tarcsaháza --- --- --- 331
 Tarczaltelke --- --- --- 300, 302
 Tárnok-család, macskási --- --- 314
 Tasi Gáspár --- --- --- 166, 186
 Tatai Ferencz --- --- --- 175
 Tatár-család, gesztrágyi --- 318, 319
 --- cs., szentiváni --- --- --- 330
 --- cs., szucsáki --- --- --- 318
Tatárok rabságokban nyomorgó magyarok éneke --- --- --- 186
 Técsi Miklós: Lilium humilitatis.
 Franekera. 1659. --- --- --- 187
 Tehenöstelke --- --- --- 328
 Teke --- --- --- 300, 302—305
 Tél-család, nyéni --- --- --- 321
 Telegd --- --- --- 315
Telegdi Miklós: A jó cselekedetek jutalmáról. Nagyszombat. 1580. 187
Telegdi Miklós: Prédikációk 187
 Teleki József gr. --- --- --- 163
 --- Józsefné gr. széki, gr. Bethlen Kata --- --- --- 162
 --- László gr. --- --- --- 163
 --- Mihály --- --- 282, 283, 285
 --- : Fejedelmi lélek. Kolozsvár. 1689. --- --- --- 187
 --- Pál gr. --- --- --- 163
 --- Sámuel gr. --- --- --- 140, 163
Telkibányai István: Angliai puritanizmus. Utrecht. 1654. --- 187
 Temesváry János --- --- --- 71
Temetési pompa. Várad. 1636. 166
 Teremi Margit, Lepsényi Istvánné, Suky Istvánné --- --- --- 258, 259
 --- Péter --- --- --- 258, 259
 Téli-család --- --- --- 329
Tettetett beteg --- --- --- 368
 Teutsch József --- --- --- 381
 Thelegdi István, erdélyi alvajda 259
 Tiborcztelke --- --- --- 332
Todoreszku-töredék 289, 291, 294
 --- György --- --- --- 296
Toféus Mihály: A szent soltárok resolutioja. Kolozsvár. 1683. --- --- --- 187
 Toldalagi-család --- --- --- 326
Tolnai István: A vittebergai akad. vigasztalása. Gyulafejérvár. 1632. --- --- --- 187
 --- *Dali János: Dáneus rácai. Sárospatak. 1654.* --- --- --- 187
 --- *F. István: Kalauz. Kolozsvár. 1679.* --- --- --- 187
 Tomaj-nemzetség --- --- --- 299
 Tomb 309, 310, 312, 322, 324—26
 Tompa-család, szentmihálytelki v. aranykúti --- --- 308, 311, 329
 --- Mihály --- --- --- 152, 153
 Tompos János --- --- --- 277
 Topa --- --- --- 306, 308—311
 Topaszentkirály 297, 312—15, 319, 320
 Torczaltelke --- --- --- 300, 302
 Torda --- --- --- 143
 Torda-Aranyos vm. --- --- --- 131
 Tordai Péter --- --- --- 253
 Tordosi Mihály --- --- --- 291
 --- Pál --- --- --- 290, 291, 294

<i>Torkos András</i> : Engesztelő áldozat. Halle. 1709. --- --- --- 187	Ujlaky Lajos --- --- --- --- 61
— László --- --- --- 83, 158, 238	Ulászló I. --- --- --- ---305, 312
Torma István --- --- --- --- 277	— II. 259, 297, 301, 304, 306, 308—10, 321, 323, 324
Toroszkai-család --- --- ---321, 323	Undóteleke --- --- --- --- 331
— Ellyős --- --- --- --- 323	Unger J. F. --- --- --- --- 114
— Péter --- --- --- --- 323	Ungor-család, nádasdi --- --- --- 323
Torotzkai Máté --- --- --- --- 168	— János, nádasdi --- ---301, 323
Tót-család, csomafái --- --- --- 319	— László --- --- --- --- 301
— cs., tuzsoni, méhesi, szentannai, szentgyörgyi, szentkirályi és szopori --- --- --- 322	— Miklós --- --- --- --- 301
— István, sopori v. méhesi --- 329	Unoka --- --- --- --- ---309, 310
— Istvánné, Potenciána aszszony --- --- --- --- 329	<i>Uránia</i> --- --- --- --- --- 205
Tótfalu --- --- --- --- --- 332	Uzdiszentpéter 298, 321, 323, 327—329, 331
Tótháza --- --- --- --- ---328, 329	Váczi András --- --- --- --- 187
Tótházai-család --- --- --- --- 328	— püspök I. Kecseti Péter ---
Tótőri-család --- --- --- ---314, 327	Vagyos-család, patai --- --- --- 330
Tótrónai-család --- --- --- --- 331	Vajai-család --- --- --- ---326, 327
Tóttelke --- --- --- --- --- 306	Vajda-család, béli --- --- --- 315
<i>Toussaint — Tassin. Traité de diplomatique</i> --- --- --- 349	— cs., csicsei --- --- --- --- 315
Tóki-család, lónai --- --- ---318, 319	— cs., danki --- --- --- ---308, 315
Tökölyi Imre gr. --- --- --- --- 284	— cs., krasznai --- --- --- --- 314
— István gr. --- --- --- --- 284	— cs., szentkirályi --- --- --- 315
Török-család, budai --- --- --- 316	— cs., várczai, várszai 314, 315, 326
— Imre, enyingi --- --- --- 325	Vajdahunyadi g. kath. templom 94
Törökország --- --- --- --- 282	Vajdakamarás --- --- --- --- 301
Tövis --- --- --- --- --- 64	Vajdaszentiváni-család --- ---312, 328
Trajánus --- --- --- --- --- 200	Vajdaszilvás --- --- --- 309, 310, 327
Trausch József --- --- --- --- 356	Vajola --- --- 298, 301, 321, 323
Tumb --- --- --- --- --- 322	Válaszút --- --- --- --- 278
Tupa --- --- --- --- --- 311	<i>Válaszúti comedia</i> --- --- --- 279
Turi család --- --- --- --- 314	— György --- --- --- --- 280
Tuzson 300, 309, 310, 312, 321, 322, 324	Valkai-család --- --- 308, 310, 318
Tuzsoni-család --- --- --- --- 322	— cs., gyulai --- --- --- ---311, 320
— Tamás --- --- --- --- 322	Valkó --- 282, 297, 307—312, 319
Türe --- --- --- --- --- 332	Valter Sámuel --- --- --- --- 277
<i>Tyukodi Márton</i> : Josef patriarka. Várad. 1641. --- --- --- 188	Vámos-család, bádoki --- --- --- 318
Udvarhely vm. --- --- --- --- 131	Vámosi-család --- --- --- --- 306
Ugrai-család --- --- --- --- 314	<i>Váradis disputatio</i> . Kolozsvár. 1569. --- --- --- --- 167
Új-család, gorbói v. sárdi --- --- 319	— Elek --- --- --- --- 277
Újbuda --- --- 315, 316, 318, 320	— Mátyás: Égő szövetnek. Franekera. 1668. --- --- --- 188
Újbudai-család --- --- 308, 316, 319	Váralja --- --- --- --- --- 299
Újfalu 299, 300, 302, 304, 305, 308, 309—311, 319	Várcza --- --- --- --- ---315, 319
Ujlak --- --- --- --- --- 332	Várczai-család --- --- --- --- 315
	Várdai-család --- --- --- --- 304
	Vári Krisztina --- --- --- --- 186
	— Mihály: Tabera. Kolozsvár. 1716. --- --- --- --- 186

Varju-család, ujbudai	316	Verselmélet	72, 150, 221
Vársza	315	Veszalya	332
Várszai-család	315	<i>Veszélin Pál</i> , kismarjai: Kegyes és istenes beszélgetései. Deb- reczen. 1633.	174
Vas-család	316	Veszprém	71
— cs., frátai	329	<i>Vigasztaló szó</i>	189
— cs., szentgotthárdi, szent- egyedi v. czegei	314, 320, 327	Vigyázó havas	298
— cs., szucsáki	315, 318	Viktoria királynő	101
— János	261, 262	<i>Világos igazságnak paisa</i> . Ko- lozsvár. 1741.	189
Vásárhely	313, 314, 320	Visa	257, 298, 324, 330
Vásárhelyi-család	313, 314, 329	Visconti Alfonz biboros	57, 58
— <i>Gergely</i> : Katekésis. Bécs. 1604.	189	Vista	332
Vásártelke	306	Viszerván pusztá	315
Vásonyi Márton	171, 174	Viszolya	332
Vass Sámuel gr.	277	Viszula	332
Vataháza	308, 310, 311, 319, 320	Vitéz-család, bikali	308, 315
Véber Ádám János	187	— cs., tamásfalvi	308
— <i>János</i> : Amuletum. Csik. 1739.	189	<i>Vitringa</i> : Lelki élet. Franekera. 1722.	189
<i>Vedelius Miklós</i> : Hittől sza- kadásnak orvoslása. Várad. 1644.	189	<i>Vives Lajos</i> : Keresztyén férj és feleség tisztí.	182
Velkér	298, 312, 321, 322, 324, 325, 329	Vizaknai-család	325
<i>Vendelinus M. Frid.</i> : Keresz- tyén isteni tudományról. Ko- lozsvár. 1674.	164	Vlegyásza	298
<i>Verbőczy István</i> : Törvény- könyve. Kolozsvár. 1571.	189	<i>Wolf Ábrahám és Rogallen Fri- derik</i> : Atyafiságos serkenté- sek. Jéna. 1736.	189
Veres-család, botosmacskási	317	Vollebius János	174
— cs., farnasi	304, 306, 308, 311, 314, 320, 322, 324, 329	Voss János Henrik	10
— cs., rődi	330	Völcz	245
— Anna (farnasi), Kecseti Lászlóné	311	Vörösmarty Mihály	81, 217
— Benedek, farnasi	258, 310—312	<i>Waldhütter István</i>	356
— Dénes, farnasi	311, 312	<i>Walther</i> : Lexicon diplomaticum	349
— Dénesné (farnasi), Peres Katalin	311	Weber János	355
— György	277	— Péter	355
— István, farnasi	309	Weimar	113
— János, farnasi	310—312	Wesselényi Boldizsár, gyekei	246
Veresmarti Mihály	182	— Kata br. — kishédei gr. Rhédei Zsigmondné	191
Veress Endre	200, 291, 296, 379	Wett János György	356
— Zoltán	377, 378	Wieland Kristóf Márton	116, 118
Verestói Farkas	277	<i>Wiener Musenalmanach</i> 12, 23, 24, 35, 40, 47—51,	117
Veronai Gábor, erdélyi kath. püspök	55	Winckelmann János	21
Verseghy Ferencz	125	Wlassics Gyula	137
		Wolff Ferencz	277
		Wolf Károly	199
		— Sámuel	294
		Wrbna gróf	212

Zalaházai-család	318	Zolyomi Miklós	282, 284
Zalaházi-család, zalaházai v. cze- gői	326	Zoványi Jenő	279
Zalai-család	326	Zöld-család, váraljai	318
— cs., zalaházai	318	Zrínyi Miklós: Symbolum. 1705.	190
Záderus Jakab: Az örök élet- nek szép idejéről. Bártfa. 1603.	178	Zsidó-család, méhesi	325
Zengedező kar. Frankfurt. 1743.	189	Zsigmond király	198, 257, 298, 303
Zentelke	297, 299	Zsobok	313, 314
Zilah	143, 147	Zudor	307
Zilahi János: Igaz vallásnak vi- lágos tüköre. Kolozsvár. 1672.	190	Zutor	297, 307, 313
Zolyomi Boldizsár	170	Zutori-család, középlaki és zutori	307
		Zuyder-tó	194
		Zvonarits Mihály: Magyar pos- tilla. Csepregh. 1627.	190

